

BALTIJOS SAVIVALDYBIŲ SAJUNGOS ORGANIZACINĖ KONFERENCIJA

1918 m. Estijai, Latvijai ir Lietuvai išsivadavus iš Rusijos okupacijos, 1920 m. buvo suorganizuota Baltijos savivaldybių sąjunga ugdyti tų valstybių savivaldą. Tos Sąjungos darbą 1940 m. nutraukė Sovietų Sąjungos tų kraštų okupacija.

1993 m. birželio mėnesį estų, latvių ir lietuvių miestų ir rajonų vadovai susirinko atgaivinti tą Sąjungą. Deja, jiems nepavyko tai padaryti.

Nuo 1990 m. the U.S. - Baltic Foundation išvystė ir įgyvendino pastovią programą ugdyti lokalinę demokratiją Baltijos kraštuose, šviesdama ir teikdama techninį apmokymą ir paramą tų kraštų savivaldybėms. 1993 m. Baltijos miestų savivaldybių apmokymo seminarai buvo suorganizuoti Vilniuje, Parnu

ir Jūrmaloje. Juose dalyvavo daugiau kaip 800 savivaldybių darbuotojų. 1993 m. pastoviai veikiantys Savivaldybių apmokymo centrai buvo įsteigti Tartu, Rygoje ir Kaune. Juose vykdomi trumpalaikiai apmokymo seminarai. Savivaldybių apmokymo centrai vykdo ir kitas specialias programas, kaip pabaltiečių savivaldybių vadovų darbo ir studijų praktika Jungtinėse Valstybėse, taip pat techninė parama ir patarimai.

Š.m. spalio 12 - 15 dienomis visų trijų valstybių savivaldybių sąjungos kartu su JAV - Baltijos Fundacija šaukia Druskininkuose Organizacinę konferenciją įsteigti Baltijos savivaldybių sąjungą ir vietinių gaminių bei patarimų parodą.

Paskutinį kartą Lietuvoje lankėtės pernai rudenį, besirengiant mums išleisti pirmąjį atkurto KL numerį. Kokie "vėjai" po metų vėl Jus atkėlė Lietuvon?

Šį kartą jau dideli "vėjai", tikra "audra" atnešė. Atvykau į Baltijos valstybių savivaldybių sąjungos atkūrimo konferenciją, kuri vyks Druskininkuose spalio 12-15. Dalyvaus 300 Lietuvos, Latvijos ir Estijos išrinktų ir igaliotų savivaldybių atstovų, kurie atkurs tarpvalstybinę organizaciją ir numatys jos veiklos kryptis. Kai mes čia lankėmės paskutinį kartą prieš metus, jau tada buvome pradėję šį darbą. O pati idėja - atkurti iki karo veikusią nepriklausomą Baltijos šalių savivaldybių sąjungą - kilo

PRIVATI INICIATYVA

Rugsėjo 5 d. "Kauno laikas" paskelbė, kad prieš penkerius metus Washingtonė įkurtas JAV-Baltijos fondas atvirose varžybose laimėjo Amerikos valdžios 2.400.000 dol. dotaciją demokratijai Baltijos valstybėse ugdyti. Varžybose dalyvavo kelios pajėgios, seniai veikiančios ir visoje Amerikoje žinomos organizacijos. Amerikos lietuvių įkurtoji organizacija laimėjo, nes programa buvo tobuliau detalizuota Baltijos valstybių gerbūviui, reikšmingesnė ir nukreipta į privačios iniciatyvos skatinimą.

Pats JAV-Baltijos fondas įkurtas dviejų jaunų Amerikoje gimusių lietuvių privačia iniciatyva. Amerikoje išsimokslinę ir įgiję patirtį aukštose valdžios pareigose, jiedu suprato, kaip šokamas "Washingtono valsas". Įkurdami JAV-Baltijos fondą, jie patys ryžosi į to "valso" sukūrį įsijungti. Fondo pradžia buvo kukli. Pirmąja gerai paruošta demokratijai ir laisvosios rinkos ekonomikai Baltijos valstybėse ugdyti programa organizatoriai sudomino vieną turtingą, šios rūšies programas pasaulyje remiantį privatų Amerikos fondą ir gavo 25.000 dolerių dotaciją. Tuo būdu prasidėjo į tolimą ateitį nukreipta veikla, kurią dabar jau remia Amerikos valdžia ir privatūs turtinigi fondai. Iš pradžių dotacijos atėjo dešimtimis tūkstan-

čių dolerių, vėliau - šimtais, o šiais metais jau pasiekti milijonai. Fondo vadovybės vizija veda į didesnius tikslus, kurie galės realizuotis gal už metų ar už kitų.

JAV-Baltijos fondas augo keliomis kryptimis. Telkėsi privatūs aukotojai organizacijai išlaikyti, nes be organizacijos neateis nė dotacijos. Šiuo metu jau yra per 3.000 rėmėjų. Daugiausia Amerikos baltai, bet yra ir žydų, iraniečių, negrų ir kitų amerikiečių. Fondo direktorių taryboje matome Amerikos politiniame ir ekonominiame gyvenime žinomas pavardes. Pasitikėjimą finansiniuose sluoksniuose JAV-Baltijos fondas laimėjo sąžininga atskaitomybe. Tuo būdu padėti stiprūs pamatai fondo augimui.

Linas Kojelis - vienas iš JAV - Baltijos fondo įkūrėjų.

prieš 5-erius metus, kai vyko pirmasis Jungtinių Valstijų - Baltijos fondo seminaras savivaldybių personalui.

Koks yra JAV-Baltijos fondo vaidmuo rengiant Baltijos savivaldybių konferenciją?

Esame nepaprastai patenkinti, kad suvedėme Lietuvos, Latvijos ir Estijos miestų ir miestelių savivaldos organizacijas ir galėjom padėti

Atėjus 2.400.000 dolerių dotacijai, JAV-Baltijos fondo veikla pereina į naują plotmę. Iki šiol fondas Baltijos valstybėse ruošė demokratijai dirvą: ugdė savivaldybių darbuotojus, mokė laisvosios rinkos ekonomikos principų, pabrėžė žodžio laisvę, kėlė pilietinę savimone. Dabar, nestabdydamas mokymo proceso, JAV-Baltijos fondas doleriais remia privačios iniciatyvos sektorių - ne valdžios organizacijas, dirbančias krašto gerovei, demokratizacijos, laisvos rinkos ekonomikos, socialinių poreikių, pilietinių teisių, sveikatos ir gamtos apsaugos srityse.

Centralizuota komunistinė sistema bet kokią iniciatyvą slopino, prievartaudama individą paklusti Maskvos diktatui. JAV-Baltijos fondas remia decentralizaciją ir kūrybingą privačią iniciatyvą.

j.k.j.
"Kauno laikas"

"SAVIVALDYBĖS TURI BŪTI STIPRIOS"

"Kauno laiko" redakcijoje lankėsi Jungtinių Valstijų - Baltijos fondo (US-Baltic Foundation) programų direktorė Audronė Pakštienė. Ji maloniai sutiko atsakyti į redakcijos pateiktus klausimus.

susiorganizuoti. Tokiam renginiui reikėjo finansinės paramos. Be to - visų trijų kraštų sutikimo ir iniciatyvos tokį užmojį vykdyti. Mums pavyko. Jau esama didelio entuziazmo vystyti trijų valstybių bendravimą savivaldybių plotmėje tiek Lietuvoje, tiek Latvijoje, tiek Estijoje. Bus atkuriamas organizacija, kuri jau veikė iki 1940 metų. Okupacija ją sunaikino.

Šiam renginiui, pavyzdžiui, iš Pasaulio banko gavome 20.000 dol. Mes tik tarpininkavom gaudami šiuos pinigus, įrodė, kad tai labai svarbu. Pasaulio bankas palaikė tokią idėją, suprato, kad ji yra labai reikalinga. Jie taip pat siekia, kad Pasaulio banko parama eitų ne centrinei valdžiai, bet tiesiogiai savivaldybėms, vystyti įvairius miestų projektus.

Savivaldybės turi būti stiprios. Matom, kad šandien jos nestiprios, yra alinamos, jų nepaisoma. Iš Amerikos labai gerai matyti tas skirtumas. Pavyzdžiui, Ame-

Audronė Pakštienė
Algirdo Kairio nuotr.

rikos miestų sąjunga yra tokia galinga, kad Amerikos prezidentas į miestų konferenciją atvažiuoja pasirengęs 1,5 val. kalbą. Tai jau ši tą pašako. Kai miestai kalba - Amerikoje visi klausosi. Norėtume, kad savivaldybių įtaka, jų autoritetas sustiprėtų ir Baltijos valstybėse. Demokratija turi būti labai stipri. O savivaldybės yra nepaprastai svarbi demokratijos užtikrinimo grandis.

(Nukelta į 3 psl.)

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA STEIGIAMASIS SUVAŽIAVIMAS

PAREIŠKIMAS

1995 m. birželio 22 d.
Vilnius

Dėl savivaldybių finansinės padėties

Lietuvos Savivaldybių Asociacija neigiamai vertina Vyriausybės finansų politiką savivaldybių atžvilgiu ir savivaldybių finansinę padėtį.

Šių metų pradžioje Vyriausybės, kuriai pavaldi Mokesčių inspekcija, nepriemoka savivaldybėms buvo 195 milijonai litų, o išsiskolinimas savivaldybėms gegužės 1 d. jau siekė 306 mln. litų. Vyriausybė birželio 1 d. vietiniams biudžetams nepervedė 84 mln. litų. Daugelis biudžetinių įstaigų tebėra įsiskolinusios energetikams ir kitiems tiekėjams dar už 1994 metus. Jau trūksta lėšų net švietimo darbuotojų atlyginimams už atostogas.

Ypatingai sunki padėtis Joniškio, Marijampolės, Pasvalio, Skuodo, Panevėžio, Širvintų rajonų savivaldybė-

se, kur per pirmus penkis mėnesius pervesta vos 52-60 proc. planuotų pajamų.

Savivaldybių Asociacija primena, kad savivaldybės neturi jokių teisių ir galimybių padidinti vietinių įplaukų į biudžetą. Todėl visa atsakomybė už valstybės ir savivaldybių biudžetų neįvykdymą tenka Vyriausybei, kurios vykdoma netinkama ekonominė ir finansų politika nepasiteisina. Ypač didelius nuostolius patiria ūkis, kai vieniems leidžiama nemokėti mokesčių, o kitiems mokesčiai didinami.

Matydamos pavojingai didėjančią socialinę įtampą, savivaldybės ragina Vyriausybę nedelsiant imtis priemonių šiai finansų politikai ir būklei pakeisti.

Lietuvos savivaldybių asociacijos prezidentas
Alis Vidūnas

Girdėta iš Vilniaus

• **LDDP FRAKCIJOS NARIAI DEKLARAVO SAVO PAJAMAS IR TURTA.** Kultūros ministras Juozas Nekrošius, tikriausia, yra daugiausiai uždirbantis tarp visų LDDP frakcijai priklausančių Seimo narių. Pernai jis gavo 136 tūkstančius litų pajamų. Jo santaupos šiuo metu sudaro 120 tūkstančių litų. Primename, kad pagal oficialų kursą vienas JAV dolerius kainuoja keturis litus.

Trečiadienį vykusioje spaudos konferencijoje išplatinta medžiaga apie LDDP frakcijai priklausančių Seimo narių turta ir pajamas. Frakcijos pirmininko pirmasis pavaduotojas Justinas Karosas sakė, kad vienas deklaracijos egzempliorius bus saugomas frakcijos seife, kitą pasiliks sau deklaraciją užpildęs Seimo narys. "Mes pirmieji ryžomės šiam žingsniui", – pabrėžė Justinas Karosas. Dabar atsakymo laukiamo iš opozicijos atstovų, sakė jis.

LDDP frakcijos pirmininko pavaduotojo Algirdo Kunčino nuomone, pajamos deklaruotos "pagal jų savininkų sąžinę". "Ne kiekvienas norėjo pasirodyti pernelyg skurdus arba labai turtingas", – sakė jis. Tačiau mes norime tikėti deklaratorių sąžiningumu, pabrėžė Algirdas Kunčinas. Jis pažymėjo, kad pajamų nedeklaravo tie Seimo nariai, kurie yra sustabdę savo narystę LDDP frakcijoje. Tarp jų yra ir "Klano" publikacijų herojus Alfonsas Navickas.

155 tūkstančius litų deklaravo pernai gavęs Seimo narys, Žemės ūkio ministras Vytautas Einoris, tačiau pareiškė turįs tikrai apie 31,5 tūkstančių litų santaupų. Jis pranešė, kad turi 126 kvadratinį metrų butą Vilniuje, 45 kvadratinį metrų sodo namelį, ūkinį pastatą, 12 arų sklypą Vilniaus rajone bei vertybinių popierių "Litimpeks" banke, akcijų VI "Upinykė" Jurbarko rajone.

Užsienio reikalų ministras Povilas Gylys, pasak deklaracijos, pernai uždirbo 32 tūkstančius litų. Tai labai nedidelės pajamos, palyginti su kitų Seimo narių pajamomis. Seimo ekonominių nusikaltimų tyrimo komisijos pirmininkas Vytautas Juškus pernai turėjo beveik 46 tūkstančius litų pajamų, be to – apie 100 kvadratinį metrų butą Šiauliuose, akcijas AB "Šiaulių vaistų sandėlys". LDDP frakcijos pirmininko Gedimino Kirkilo pajamos pernai siekė 72 tūkstančius litų, neskaitant dividendų už akcijas "Hermio" banke bei VI "Pajūris". 52,5 tūkstančio litų pareiškė pernai gavęs Seimo Sveikatos, socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininkas Gediminas Paviržis. Jis deklaravo turįs 90 tūkstančių litų santaupų, taip pat akcijas "Litimpeks" banke bei keliose akcinėse bendrovėse.

• **KĄ SAKĖ LIETUVOS PREZIDENTAS JAV AMBASADORIUI APIE TURTO GRAŽINIMĄ ŽYDAMS.** Lietuvos Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas ketvirtadienį priėmė JAV ambasadorių prie Europos Sąjungos Stuart Elzenstat. Pokalbio metu pabrėžta, kad Lietuvoje greta viena kitos gyvena labai skirtingų likimų visuomeninės grupės. Tai – ir buvę rezistentai bei Sibiro tremtiniai, ir Antrojo pasaulinio karo dalyviai, ir žydų tautybės žmonės, labai skaudžiai nukentėję karo metu. Kalbant apie turto gražinimą žydams, buvo pažymėta, jog tai – labai komplikauta problema. Lietuvos ekonomika yra labai nepajėgi, o kitos valstybės, pavyzdžiui, Vokietija, inspiravusi žydų genocidą, jokių kompensacijų Lietuvai nemoka, nors Rusijai, Ukrainai ir kitiems kraštams jos buvo išmokėtos. Be to, Konstitucijoje užfiksuota, jog turtas yra gražinamas tik Lietuvos Respublikos piliečiams, nuolat gyvenantiems Lietuvoje. Pagal Konstituciją juridiniai asmenys, tarp jų ir religinės bendruomenės, negali pretenduoti į žemės nuosavybės teisę. Remiantis neseniai priimtu Religinių bendruomenių turto gražinimo įstatymu, žydų bendruomenėms yra gražinami jiems priklausę pastatai, sinagogos.

• **VALSTYBĖS SKOLA UŽSIENIUI – 722 MLN. JAV DOLERIŲ.** Ketvirtadienio spaudos konferencijoje premjeras A. Šleževičius sakė, kad šiuo metu Lietuva yra pasirašiusi sutarčių gauti užsienio paskolų 901 milijono JAV dolerių sumai. Iš šios sumos jau yra gauta 616 mln. JAV dolerių paskolų, o gražinta 30,9 mln. Paskolų su Vyriausybės garantija pasirašyta gauti 322 mln. JAV dolerių, gauta – 169 mln. ir gražinta 32,9 mln. Bendra Lietuvos valstybės skola užsieniui, pasak Vyriausybės vadovo, spalio pradžioje sudarė 722 milijonus JAV dolerių.

• **JTO JUBILIEJUS: LIETUVA VIS DAR NEIŠVEIKIA "NAUJOKAMS BŪDINGŲ SINDROMŲ".** Per ketverius narystės Jungtinių Tautų Organizacijoje metus Lietuva "dar neįveikė naujokams būdingų sindromų, kartais elgdamasi patikliai, o kartais – įtariai", kalbėjo Užsienio reikalų ministras Povilas Gylys, antradienį pradėdamas dviejų dienų konferenciją "Jungtinių Tautų Organizacija. Lietuvos dalyvavimas jos veikloje".

Jungtinių Tautų 50-mečio minėjimo Lietuvoje nacionalinio komiteto ir Užsienio reikalų ministerijos Vilniuje surengta konferencija skirta JTO jubiliejui, kuris visame pasaulyje bus pažymėtas spalio 24 dieną.

Daugiau kaip 60 metų diplomatine veikla užsiėmusių mūsų šalies atstovų Prancūzijoje ir JAV Stasys Antanas Bačkis apžvelgė Jungtinių Tautų įkūrimo istoriją, prisiminė ilgus dešimtmečius trukusį Lietuvos kelią į šią organizaciją.

Kiek divizijų turi popiežius?

Popiežius Jonas Paulius II lankėsi Amerikoje spalio 4-8 dienomis. Jis kalbėjo Jungtinių Tautų Generalinėje asamblėjoje anglų, prancūzų, ispanų, rusų, arabų, kinų kalbomis, kurios laikomos oficialiomis JT kalbomis. Jis ragino pasaulio žmones su pasitikėjimu žvelgti į ateinančią šimtmetį, be baimės, kurią ragino nugalėti, grumtis su pasaulio ir jo žmonių problemomis. Savo kalbose didelėms minioms Centriniam parke, New Yorke, Baltimorės Oriole parke, Giants stadione New Jersey ar New Yorko arklių lenktynių stadione Queens, N.Y. popiežius ragino amerikiečius neužmiršti kreiptis į Kristų, kai apima nepasitikėjimas ar baimė. Jis ragino nepamiršti ant Laisvės statulos įamžintų Emmos Lazarus žodžių: "Duok man savo pavargusius, savo vargšus, savo prislėgtas mases, kurios trokšta laisvai kvėpuoti"... Jis klausė tūkstančių klausytojų, kurie susirinko stadijonuose (125,000 Centriniam NY parke): "Ar šių dienų Amerika tapo mažiau jautri, mažiau besirūpinanti vargšais, silpnaisiais, svetimaisiais, kuriems reikalinga parama?..."

Senas anekdotas teigia, kad garsusis Sovietų Sąjungos diktatorius Stalinas, 1935 m. besikalbėdamas su prancūzų diplomatu, paklausė: "Kiek divizijų popiežius gali mums atsiųsti? "Tuometinis popiežius Pijus XI, išgirdęs iš diplomato šį Stalino klausimą, pasakė: "Pasakyk mano sūnui Juozapui, kad jis mano divizijas susitiks Amžinybėje".

Lietuvos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Jungtinėse Tautose Oskaras Jusys konferencijoje pabrėžė, kad 1991 metų rugsėjo 17 dieną Lietuvai tapus šios organizacijos nare, visos 159 jai priklausančios valstybės taip pripažino mūsų šalies valstybingumą ir užtikrino suverenumą. Lietuvai taip pat buvo suteikta galimybė kalbėti apie savo problemas tarptautiniuose forumuose, pažymėjo diplomatas.

• **LIETUVOS VADOVAS DOMĖJOSI, KAIP RENGIAMSI PREZIDENTŪROS RŪMAI.** Antradienį Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas apžiūrėjo naujuosius Prezidentūros rūmus, domėjosi archeologinių tyrimų, projektavimo ir restauravimo darbais.

Kaip žinoma, Prezidentūra kuriasi reprezentaciniame XIX amžiaus ansamblyje sostinės senamiestyje, kuriame pastaraisiais metais dirbo Prancūzijos ambasada, iki šiol veikia Lietuvos menininkų rūmai.

Prancūzijos ambasados nuomotose patalpose, pirmajame rūmų aukšte, nuo spalio pradžios jau dirba kai kurios Prezidentūros tarnybos. Čia persikėlė Malonės bei Pilietybės komisijos, ūkio skyrius, patarėjai mokslo, kultūros, švietimo, sporto ir kitais klausimais. O pats valstybės vadovas ir likusieji Prezidentūros darbuotojai vis dar įsikūrę Seimo rūmuose.

Pagal reprezentacinio ansamblio pritaikymo Prezidentūrai projektą Lietuvos Prezidento kabinetas bus įrengtas antrajame rūmų aukšte. Čia taip pat bus oficialių derybų ir pasitarimų salės, numatyta speciali vieta konfidencialiems pokalbiams, sekretoriato, apsaugos kabinetai, kitos patalpos. Pirmajame aukšte planuojama įrengti patarėjų posėdžių salę, dabartinio vestibulio ir rūbinės vietoje bus spaudos centras bei spaudos konferencijų salė. Rūsyje, kaip ir iki šiol, liks kavinė, čia taip pat turėtų būti fotolaboratorija ir videostudija, įvairios techninės patalpos.

Reprezentacinę Prezidentūros dalį tikimasi įrengti iki kitų metų liepos.

ELTA

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

Pirmieji katalikai Amerikoje pasirodė 1634 m., pabėgę iš Anglijos ir įsikūrę dabartiniame Marylande, kur jie galėjo laisvai melstis. Amerikoje, vis gausėjant imigracijai iš Airijos, Italijos, Rytų Europos, Meksikos, augo ir katalikų skaičius. Jei 1830 m. katalikų buvo vos 3 proc., šiandien katalikų yra apie ketvirtadalis visų gyventojų. Amerikos prezidento rinkimuose 1928 m. kandidatavo ir New Yorko gubernatorius Al Smith, katalikas. Jo konkurentas buvo Herbert Hoover, kurio šalininkai, ypač baptistų dvasiškiai, per pamokslus ragino žmones nebalsuoti už kataliką, nes tokie nematys dangaus karalystės. Laikui bėgant, pažiūros pasikeitė, ir prezidentu buvo išrinktas Bostono katalikas John Kennedy. Nors anksčiau katalikai sudarė demokratų partijos branduolį, šiuo metu vis daugiau jų balsuoja už respublikonus.

Popiežiaus vizitas sukėlė spaudos dėmesį katalikams, kurie popiežių gerbia ir myli. Amerikiečių katalikų net 58 proc. mano, kad popiežius atsilikęs nuo gyvenimo, nes jis draudžia abortus, pasisako prieš gimdymų kontrolės priemones, smerkia šeimų skyrybas, tačiau popiežiaus šie pažiūrų skirtumai neveikia. Jis toliau smerkia kapitalistinį materializmą, toliau skatina šeimos vertybes, dvasingumą, toleranciją, toliau laikosi pažiūros, kad kunigai gali būti tik vyrai, nors jų vis daugiau trūksta.

Amerikos katalikų rankose yra daugybė švietimo įstaigų, veikia daug šalpos ir sveikatos priežiūros organizacijų, ligoninių. Amerikiečiai daug aukoja Vatikano išdui, misijoms atsilikusiose šalyse. Popiežius Jonas Paulius daug prisidėjo kovoję prieš visokias politines diktatūras ne tik katalikiškose šalyse kaip Brazilijoje, Filipinuose, Haiti, Čilėje ar Argentinoje, bet ir Pietų Korėjoje. Kada ideologinės diktatūros buvusiose komunistinėse valstybėse kalbėdavo apie proletariato diktatūrą, popiežius atsiliepdavo šūkais apie žmogaus orumą, apie solidarumą.

Popiežius Jonas Paulius II perėmė Bažnyčios vadovavimą 1978 m. Per 17 metų jis turėjo progą paskirti daugiau pusės pasaulio 4,200 vyskupų ir pašventino 100 iš 120 Bažnyčios kardinolų. Jis paskelbė 11 enciklikų, aplanke daug pasaulio valstybių visuose kontinentuose. Jis buvo pirmas popiežius, aplankęs islamo šalį, pirmas aiškiais žodžiais pasmerkęs antisemitizmą, pirmas popiežius, apsilankęs žydų sinagogoje. Katalikišką dvasią atspindi ir jo vizitas kalėjime, kur jis pasikalbėjo ir atleido kaltes savo užpuolikai, bandžiusiam jį nužudyti atentate, Mehmet aAgca'i. Popiežiaus Jono Pauliaus gerbėjai ypač pabrėžia jo nepasitenkinimą kapitalizmo sumaterialėjimu. Jis smerkia ginklų pardavinėjimą atsilikusioms šalims, ragina siųsti ne ginklus, bet statyti ten ligonines, vaikų ir senelių prieglaudas, našlaičių namus. Jis smerkia katalikų paprotį laisvame pasaulyje pasirinkti, kuriuos nori Bažnyčios mokymus. Tai "kavinės katalikiškumas", kur žmogus pasirenka, kokių mokymų klausyti, o kuriuos galima ignoruoti ar atmesti. Kieta šio popiežiaus ranka aptvarke ir įvairius teologinių neklausadų lizdus, kaip buvo Olandijoje, Koelne, Vokietijoje ar Woodstocko seminarijoje Washingtone. Popiežius nereikalavo aklo savo teologų paklusnumo, tačiau pabrėžė, kad jis neleis toliau skaldyti krikščionybės. Kalbant apie popiežiaus divizijas, reikia pastebėti, kad katalikų skaičius Afrikoje išaugo iki 96 mil., Azijoje siekia 93 mil., Pietų Amerikoje 400 mil. Daugelyje kraštų katalikai yra pirmieji kovotojai už žmogaus teises, už socialinį teisingumą, už taiką ir pažangą.

(Nukelta į 9 psl.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. ANICETAS BUNDONIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly except: 4th of July, Labor Day & Christmas by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.

Prenumerata metams \$30.00, pusė metų \$17.00 • Atskiros numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

MONETARINĖ POLITIKA, KURI ŽLUGDO EKONOMIJĄ

Juozas Žygas

Iš Lietuvos atvykstantieji vyriausybės ar valdžios žmonės sutartinai kalba, kad gyvenimas palaipsniui gerėja. Tik nepasako kam. Tiek laiškuose iš Lietuvos, tiek ir radijo bei spaudos žiniuose matome visai kitą vaizdą. Ne-reikia žiūrėti į prabangių krautuvų vitrinas, jos nėra joks ekonomijos rodiklis. Ekonomijos rodiklis, pagal visuotinai priimtą dėsnius, yra vidurinioji klasė. O jos kaip tik Lietuvoje labai nedaug tėra. Beveik visuotinai yra pripažįstama, kad 80% gyventojų yra ant skurdo ar žemiau jo ribos.

Lietuvos išsiskolinimas užsieniui yra lyg valstybinė paslaptis. Priklausomai nuo šaltinių, jis svyruoja tarp 600-800 milijonų dolerių. Už tuos milijonus nebuvo pastatyta ar modernizuota nei viena įmonė. Tos paskolos lyg skradžiai į žemę nusmego ir jokio jaučiamo pėdsako nepaliko! Kuomet sąmoningai pažanga yra visokeriopai trukdoma, koku būdu ji galėtų gerėti? Vienas ir gana didelis stabdys – tai tariamas lito prie dolerio pririšimas. Ką bendro litas su doleriu galėtų turėti? Kaip būtų galima juos lyginti – kuomet Amerikos infliacija tesiekia tik 3%, o Lietuvos apie 40%. Nuo "priirišimo" lito perkamoji galia 50% – 70% sumažėjo, tačiau pagal oficialų kursą, vis tiek jis yra vertinamas tiek pat. Vadovai įmonių, kurių gaminiai turėtų Vakaruose paklausą, pav. "Snaigė", "Šilėlis" ir kt., skundžiasi kad už tuos gautus litus – nebegali net žaliavos naujiems gaminiams nusipirkti.

Vyriausybė neturi noro ar nesupranta, kad eksportą reikia skatinti, o dabar priešingai – ji skatina importą. Pavyzdžiui, praėjusiais metais ūkininkai dėl nustatytų žemų kainų ir dėl to, kad supirkėjai po keletą mėnesių pinigų nesumoka, sulaukė

pristatymą javų. Atsiradus javų trūkumui, vyriausybė vietoje to, kad javų supirkimą patikrintų ir, esant reikaliui, supirkimo bendrovėms duotų paskolą, geresnę išeitį surado: iš užsienio paskolų, tam tikrą sumą paskyrė javų importui. Tai yra sąmoningas baudimas ūkininkų, dėl to, kad jiems kolchozai nepatiko. Iš šalies stebint, matosi, kad tos visos klaidos savaime neįvyksta, bet jos yra užplanuotos. Tai irgi yra bausmė už tai, kad nebuvo paklausa ir neinama "mažais žingsniukais".

Pramonei modernizuoti nėra investicijų ir trūksta žemės ūkiui paskolų. Iš kur gali būti laisvi pinigai, kurie galėtų būti kur nors investuojami, jeigu valstybė, leisdama vidaus paskolos lankstus, moka 30% palūkanų. Kam reikia statyti kokią nors įmonę ar investuoti į esamas, kurios niekuomet tokių aukštų procentų neduos jeigu be didelio galvos sukimo galima saugiai po 30% uždirbti. Pinigai yra ekonomijos kraujas. O toks paskolų leidimas yra tolygus ekonomijai kraujo nuleidimo. Valdžia vietoje to, kad sutvarkytų mokesčių mokėjimą ir jų surinkimą, biudžeto skylių lopymui leidžia paskolos lankstus. Būtų nieko blogo, jeigu pinigų rinkoje būtų jų perteklius. Iš kur gali jų perteklius atsirasti, jeigu 80% žmonių gyvena ant skurdo ribos. Tad tokie jokių santaupų negali turėti. O tie, kurie milijonus nelegaliai užsidirbo ir bijo juos deklaruoti, mieliau juos už žemus procentus į užsienio bankus deda arba į Floridos rezidencijas ar "kondominiūmus" investuoja. Taip tas skurdo "perpetuum mobile" ir toliau sukasi.

TRUMPAI...

Vilniaus savivaldybė kreipėsi į Vyriausybę, prašydama atidėti miesto sveikatos ir švietimo įstaigų skolų energetikams mokėjimą iki kitų

Vilniaus laikraščio Lietuvos Rytas korespondentė Jadvyga Pekarskaitė aprašė Lietuvos Tautininkų Sąjungos tarybos posėdį, kuris įvyko Kaune rugsėjo 23 dieną.

Spaudos konferencijos dalyviai pasisakė dėl istoriko Z. Butkaus straipsnio, kad Lietuvos tautininkų partijos laikraščius TAUTOS VAI-RAS ir LIETUVIS, 1924-1926 metais, finansavę Sovietai.

Kad partijos vadai Antanas Smetona, Vincas Krėvė ir Augustinas Voldemaras nuo 1922 metų Lietuvos ir užsienio bei vidaus problemų svarstę su Sovietų Sąjungos pasiuntiniais Lietuvoje.

Čia kyla klausimas, argi jie nesvarstė šių problemų su Vakarų valstybių pasiuntiniais.

Kokia Jūsų nuomonė apie savivaldos kokybę Lietuvoje? Matome, kaip plečiasi apskričių struktūros, kurios iš esmės dubliuoja ir paralyžuoja savivaldos institucijas.

Žvelgiant iš Amerikos savivaldos patirties perspektyvos, apskričių struktūrų kūrimas, o ypač – ministro pirmininko skiriamų valdytojų praktika, yra visiškai nepriimtinas, antidemokratiškas dalykas. Demokratinėje valstybėje tokios praktikos neturėtų būti. Dabartiniai įstatymai nėra, kaip sakoma, "akmenyje iškalti", jie turėtų keistis. Keisis ir visas supratimas apie savivaldos paskirtį, jos turinį.

Mes tikimės, kad tokios konferencijos turėtų vykti kasmet. Šiame Lietuvoje, Druskininkuose, kitais metais – gal Latvijoje. Čia ypatingai svarbus dalykas. Tai iš apačios, iš savivaldos struktūrų kylanti demokratinė jėga, kuri gali efektyviai spirti prieš bet kokią autoritarinę tendencijas valstybėje.

Konferencijoje veiks ir verslininkų produkcijos bei paslaugų ekspozicija.

Tuo pačiu momentu savo

metų vidurio ir leisti joms tiekti šilumą. Šios įstaigos skolingos 20,3 mln. Lt (apie 5 mln. dol.).

Šių metų sostinės biudžetas tenkina vos pusę minima-

AR 1922 METAIS SOVIETŲ SAJUNGA FINANSAVO IR BENDRADARBIAVO SU LIETUVOS VADAIS? SUKLASTOTA LIETUVOS ISTORIJA

Vytautas Šeštokas

Negi buvo galima pasikliauti tik vienos Sovietų Sąjungos ir Lietuvos bendradarbiavimu.

Pirmiausia reikia labai abejoti šių teigimų, bendradarbiavimo su Sovietų Sąjunga, autentiškumu.

Istoriko Z. Butkaus šaltiniai, kuriais jis rėmėsi, verčia abejoti straipsnių moksliskumu, sako Rimantas Smetona.

Jis abejoja dar ir todėl, kad Z. Butkus, ne visuose straipsniuose skiria vienodai dėmesio klausimui, ar rusų diplomatija, remdama tautininkus, siekė suartėti su Latvija ir Estija.

Mano nuomone, dabar iškelta reveliacija yra savotiškas farsas.

Jeigu tai būtų tiesa, tai Sovietai prieš 50 metų būtų ją panaudoję savo propogan-

Todėl dabar istoriko Z. Butkaus teigimai, paremti rusų diplomatų dienoraščiais ir pokalbiais, neturi įrodymo tiesos pagrindo.

Vieną dalyką galima teigti, žinant Sovietų tikslus, tai mokėjimą gudriai klas-toti istoriją.

Pagaliau kas gali uždrausti ir dabar prieiti prie istorinių archyvų ir paskelbti pasauliui tiesą.

Paskutinis klausimas yra, kas šiuo metu perėmė Vilniaus rūsiuose rastą KGB medžiagą.

Kodėl dar daug įvykdytų nusikaltimų neskelbiama pasauliui?

Ar ir čia būtų atskleista valdančiai LDDP nemalonių sensacijų?

diniams tikslams, kaltinti ir žeminti buvusią Lietuvos vyriausybę.

"SAVIVALDYBĖS TURI BŪTI STIPRIOS"

(Atkelta iš 1 psl.)

galimybes demonstruos ir įmonės, kurios teikia paslaugas miestams. Miestui, praktiškai, visko reikia. Čia bus pasiūlymų nuo įrangos, technologijų iki kompiuterių. Manome, kad dalyvaus virš 20-ties Baltijos šalių firmų, daugiausia turinčių filialus visose trijose valstybėse. Taip pat 5-ios kompanijos iš Amerikos. Jos eksponuos savo produkciją ir paslaugas, kurios reikalingos vystant miestų infrastruktūrą, gerinant patarnavimų kokybę. Savivaldos ir verslo interesai šia prasme eina ranka rankon.

Jungtinių Valstijų-Baltijos fondas neseniai laimėjo atvirą konkursą, iš Amerikos valdžios gavęs 2.400.000 dol. demokratijai Baltijos valstybėse ugdyti. Prašom papasakoti apie šią programą.

Tai 3 metų projektas demokratijai Baltijos valstybėse vystyti. Jis numato remti ir stiprinti ne valdžios organizacijas. Susideda iš kelių dalių. Visuose trijuose kraštuose bus sudaromi komitetai, kurie atrinks remtinas organizacijas. Susideda iš kelių dalių. Visuose trijuose kraštuose bus sudaromi komitetai, kurie atrinks remtinas organizacijas. Bus galima užpildyti tam tikras anke-

tas ir gauti lėšų. Organizacijos, kaip minėjau, turės būti ne valstybinės ir atitikti demokratijos reikalavimus.

Dar vienas labai svarbus dalykas – bus taip pat ir mokoma, kaip organizaciją formuoti, kaip ji turi veikti. Bus atsiunčiami iš Amerikos ekspertai, kurie aiškins, apmokys. Amerikoje mes turim savo partnerius Christian Children Found. ir National Democratic Institute. Jie atliks tą mokymo dalį. Ir taip pat čia dirbs ekspertas, į kurį bus galima kreiptis. Jungtinių Valstijų-Baltijos fondas iš dalies taps panašus į Soros fondą.

Kokios organizacijos galės kreiptis?

Pavyzdžiui, miestų sąjungos, moterų organizacijos ir t.t. Visos organizacijos, kylančios iš žmonių iniciatyvos, kurios veikia demokratijos ugdymo tikslais.

O pavyzdžiui nepriklausoma spauda arba žurnalistų organizacijos ar taip pat galės kreiptis paramos?

Taip, ir jos galės kreiptis. Komitetas atrinks ir tam tikroms organizacijoms bus duodama finansinė parama.

Dėkojame už pokalbį.

"Kauno laikas" 1995 spalio 10.

lių miesto poreikių. Vyriausybė ne kartą didino biudžetinių įstaigų darbo užmokestį, kitas išmokas, tačiau lėšos šiems tikslams nebuvo skirtos. Todėl Vilniaus savival-

dybė, mažindama finansavimą būtiniausiems miesto poreikiams, tarp jų ir atsisakitymams už šilumą bei karštą vandenį, priversta kompensuoti šiais išlaidas. ELTA

Pėdsekių pėdsakais sekant

SU "LIBERALIZMU"
SUSIDURIANT

Vilius Bražėnas

Pagaliau sužinojome, kaip paprastai išsprendžiamos Lietuvos dabartinės bėdos: reikia tik panaikinti mirties bausmę mafijozams. Ir JAV panašiai galima išvesti iš barbarizmo liūno, jeigu tik "konservatoriai krikščionys" prisėstų ir paskaitytų Naująjį Testamentą. Tai, atrodo, teigia 1995 m. rugsėjo 14 d. DIRVOJE Arvydas Barzdukas, straipsnyje "Skelbtos Medžiagos Pėdsakais – KUR TURĖTŲ 'ROPOTI' LIETUVA." Matomai besekdamas Juozo Žygo straipsnio (rugp. 24 d. DIRVOJE) "Žinia, kuria sunku patikėti" pėdsakais, pėdsekys A. Barzdukas (trump. A.B.) atsekė, jog šiuo metu didžiausia Lietuvos problema yra nuteistų žmogžudžių žudymas. "Taigi, jei Lietuva nori ne tik į Vakarus, bet ir į dvidešimtąjį šimtmetį – prieš jam pasibai-

giant, dar 'ropoti', mirties bausmę panaikinti būtų pats laikas, "rašo A.B. Atseit šai-posi iš J. Žygo pastabos, jog – "Nors Lietuva neva tai į Vakarus ropoja... tačiau įstatymų vykdymo praktika dažniausiai tebėra sovietinė."

A.B. rašinyje iš aiškiai "liberalinių" aukštybių mėtymas teologinių akmenėlių ant JAV "konservatorių krikščionių" galvos man primena kitą (ar tą patį?) A.B.. Anas gyrėsi spaudoje, jog (matomai 1964 m. rinkimų metu) jaunimo stovykloje balsiai meldėsi, kad Sen. Barry Goldwateris nebūtų išrinktas JAV prezidentu. Nežinia, ar A.B. maldos ar Kremliaus, JAV komunistų, Wall Streeto globalistų ir jų samdinių žinyboje "liberalų" pastangų dėka, Goldwateris pralaimėjo. Tad pralaimėjo ir jo šūkis "Why Not Victory?!" – (Kodėl ne

pergalė?! – prieš Sovietų Sąjungą.

Galima drasiai teigti, jog tuo būdu ir Lietuvos okupacija, per "koegzistenciją" ir "detentę" buvo tragiškai užtęsta bent 20 metų. Galima tik įsivaizduoti, kiek šviesesnė ir viltingesnė būtų 20 metų anksčiau prisikėlusio Lietuva!

O gal šis A.B. yra tas pats prieš kokį šešetą metų mano sutiktas A.B. Washington, pasibuvojime po lietuviškų pamaldų? Prisimenu, sutikęs, norėjau jį pasveikinti kaip LB veikėją su gražia veikla, itaigojant JAV Kongresą Lietuvos bylai palankia linkme. Ta pačia proga pridūriau seniai nešiotą mintį, jog lietuviai veikėjai turėtų megzti ryšius ir su dešiniaisiais – konservatyviais Kongreso nariais, kurie yra natūralūs mūsų sąjungininkai prieš Sovietus. Nelaukta, kad gavau "liberalų" plačiai skelbiama "tolerancija" persunktą atkirtį: "Visus konservatorius reikia nušluoti..." Įtariau, jog "nušlavimas" taisyklomis ir man. Kadangi turėjau mintyje aukštesnio už sa-

ve lygio konservatorius, paklausiau: "Nušluoti ir tokius, kaip Senatorius Jesse Helms?..." "Ypač Jesse Helms!..." "tolerantiškai" pareiškė anas A.B. Lietuvis konservatorius tuokart dar liko nenušluotas. Taip jau išsivystė reikalai, kad ir antikomunistas, Sovietų imperijos priešas ir Lietuvos nepriklausomybės draugas Sen. Helms išvengė "liberalinės" šluotos. Šiandien jis yra įtakingo Senato Užsienio Reikalų komiteto Pirmininkas.

Ar A.B. yra tas, anas ar kitas "A.B.", ar visi trys drauge, neabejotinai jis yra "konservatorius" kandžiojantis "liberalas". Vienok sunku suprasti, kuomi JAV "liberalai" šiaudien gali patys didžiulis. Palyginus šiaudieninės Lietuvos moralinį stovį po 50 metų komunistinių nuodų įtakos su 60 metų "liberalinio" kongreso, spaudos ir mokslo įstaigų įtaka Amerikos moralei, neatrodo, kad Lietuvai reikėtų labai toli iki Vakarų "ropoti". Kartais net kyla įtarimas, jog Vakarų "liberalai" tikrumoje bandė "ropoti" į sovietinę būseną. Dabar,

sugriuvęs jų tikslo centrui, jie yra pasimetę ir nebežino kas ir į kur turėtų "ropoti". Tikiuosi, jog ne vienas iš trijų A.B. nėra buvęs anoje padėtyje, ir dabar nėra atsidūręs keblioje pasimetimo situacijoje. Taipogi belieka tikėtis, kad paūgėjęs amžiumi Goldwaterio dienų A.B. šiandien nesimelstų, kad Dievas neprileistų Respublikonų kandidatų į prezidentus – "konservatorių krikščionių", kaip Patrick Buchanan ar Alan Keyes, ne artyn prie Baltųjų Rūmų Washington.

Kadangi A.B. pataria klausyti Popiežiaus nuomonės mirties bausmės klausimu, norisi jam patarti paskaityti Jono Pauliaus II-jo Encikliką Centesimus Annus, kurioje Popiežius pasmerkė ne tik komunizmą ir socializmą, bet ir... "liberalizmą." Atrodo, jog A.B. arba neskaitė tos Enciklikos, arba dar nepasidarė iš jos atitinkamos išvados.

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

IŠEIVIJOS LIŪDESYS IR
SKAUSMAS

Perskaičiau "Lietuvos aide" Sofijos Mačernytės straipsnį apie Lietuvą, lietuviybę ir pasaulio lietuvių galimybes suartėti su Lietuva. Skačiau dar kitą straipsnį, rašytą apie pompastišką sporto šventę (V pasaulio lietuvių sporto žaidynes), apie norą pasirodyti, kad Lietuva eina lygia-grečiai su kitomis Vakarų valstybėmis, kad pajėgi suorganizuoti turtingiausius, prabangiausius priėmimus. Ir štai grįžę iš Lietuvos sporto mėgėjai, o ne kokie profesionalai, kalba, kad Lietuvoje nieko netrūksta, kad visko pilna – visi patenkinti ir laimingi, nes jiems buvo skirtas didžiausias dėmesys: vaisės, gėrimai, orkestrai, paradai, gėlės, juostos, medaliai ir t.t., kad išeivijoje lietuviai jokių būdu nepajęgtų surengti tokių spalvingų ir turtingų tautinių renginių. Tai gali padaryti tik dabartinė Lietuva! Mūsų meninės, kultūrinės visuomeninės veiklos pajėgos silpnos, o ir sporte yra tik mėgėjai. Tikslas yra palaikyti lietuvių ir augančius jų vaikus – jie nepasiekia aukšto lygio nė vienoje srityje, tik pabūna keletą valandų drauge, kalbėdami lietuviškai. Išeivijos lietuviai jokių būdu negali prilygti Lietuvos sportininkams, kuriems yra apmokama už treniruotes ir kt. Iš Kanados atvyko tik 34, ir tie buvo sugraibyti iš visų kraštų, kad kaip nors suda-

rius krepšinio komandą. Jie net nesitreniravo drauge, o į Lietuvą atvyko tik draugiškoms žaidynėms. Patys keilionei ir pinigų užsidirbti turėjo... Kiti susirgo ir sporte dalyvauti negalėjo – jie buvo silpni prieš Lietuvos valdžios apmokamus sportininkus. Atrodo, kad Lietuvos valdžia, kaip sovietiniais laikais, viską atiduoda propagandai. Perskaičius "Tėviškės žiburiuose" Genovaitės Gustaitės straipsnį apie Pasaulio lietuvių sporto žaidynes, susidaro įspūdis, kad tai buvo pasakiškas sporto festivalis, klestėjo Lietuva lyg Čičinsko dvaras!!! O kad vietiniai Lietuvos žmonės laiku negauna algų – apie tai spaudoje nieko! Lyg žmonės meluotų ir be reikalo skųstųsi savo nedalia. Melu dengia tiesą arba tyli...

Ačiū Jums, kurie rašote, kurie kalbate mums apie Lietuvą.

Dabar, kai žiūrime televizijos žinias ir kai parodo bėgančius žmones nuo serbų, tai prisimename tuos laikus, kai mes skyrėmės su Lietuva, o Jūs likote nuogomis rankomis ją ginti..., tik tada niekas nefilmavo, niekas nefotografavo pabėgėlių ar tremtinių. Kai viską permąstai – šurpas nueina kūnu, kokios baisios buvo gyvenimo dienos: vieni palieka viską ir bėga, o tie,

(Nukelta į 7 psl.)

Amerikos Lietuvių Balso Radijo Klubas džiaugiasi ir didžiuojasi savo 50-tųjų metų gyvavimo sukaktimi. Savo džiaugsmu dalinasi su Clevelando lietuvių bendruomene.

A.L.B. Radijo Klubo vicepirmininkas ir
"Lietuviškas Balsas" radijo programų redaktorius
Kazys Gogelis

AMERICAN LITHUANIAN VOICE, INC.

Amerikos Lietuvių Balso Radijo Klubas

WCAR-AM 1090 SUNDAYS 8:15 - 9:00 A.M.

13436 GARFIELD • REDFORD, MI 48239 • (313) 535-6683

50

š.m. rugpiučio mėnesio 12-tą dieną suėjo 50 metų, kaip buvo įsteigtas Amerikos Lietuvių Balso Radijo Klubas, Detroit, Michigan ir yra darbštus iki šių dienų.

50

š.m. rugsėjo mėnesio 8-tą dieną sueis 50 metų kaip buvo perduota pirmoji radijo programa Detroit, Michigan, kurią organizuoja ir išlaiko, su klausytojų parama ir pritirimu, Amerikos Lietuvių Balso Radijo Klubas.

50

Šios abi sukaktys bus iškilmingai ir nuotaikingai prisimintos š.m. spalio mėnesio 7-tą dieną 7 v.v. Dievo Apvaizdos parapijos kultūrinio centro salėje. Bus trumpas sukakčių prisiminimas, meninė programa, kurią atliks nuotaikingas, jaunystę trykštantis tautinių šokių vienetas "Gyvataras" iš Hamilton, Ontario, Canada, vadovaujamas Elytės Tarvydienės. Po to bus puiki vakarienė ir šokiai grojant Rimo Kaspučio orkestrui "Romantika". Į šią iškilmingą ir nuotaikingą sukakčių paminėjimo vakarą esate maloniai kviečiami visi iš arti ir toli ir visi, kurie vienokiu ar kitokiu būdu prisidėjo, kad šios sukaktys šiandien būtų tikrovė.

Praneša ir kviečia

Amerikos Lietuvių Balso Radijo Klubas Valdyba

Laimė, nes apsileido pareigose!

VLADAS ŠAKALYS, 1924-1995

Antanas Dundzila

Kaip greitai ir kartu negailestingai bėga laikas! Štai, tuoj bus trys mėnesiai, kai mūsų visuomenės žymų žmogų nusinešė mirtis. Rugpjūčio 13 d. numirė kovotojas už Lietuvos laisvę ir žmogaus teises, sovietinio okupanto daug kalintas politinis kalinys, rezistentas Vladas Šakalys.

Velionis labiausiai pagarsėjo savo prasiveržimu per geležinę uždangą. 1980 m. vasarą jis per Kareliją ir šiaurinę Suomiją pėsčiomis atžygiavo į Švediją. Iš Švedijos atsikūrė Amerikoje, gyveno Los Angeles mieste. Šią vasarą nuvyko į Vilnių. Kiek žinau, tą lemtingą rugpjūčio savaitgalį pasijuto ne kaip. Likimo buvo lemta, kad pirmadienio ir medicinos pagalbos nebesulaukė. Insulto ištiktas, nakties metu numirė. Amžiną atilsį jam! Lenkiame galvas...

Nėra kalbos, kad Vl. Šakalys savo kelionei į Vakarus buvo tinkamai pasiruošęs. Tačiau jį lydėjo ir laimė. Laimė, nes du sovietų pasienio sargybiniai tinkamai nėjo savo pareigų, buvo apsileidę. Kitaip Vl. Šakalio Vakaruose būtų niekada nematę, jo nepažinę. Šis Vl. Šakaliui nusišypsojusios laimės epizodas yra vienu iš pačių gražiausių mano girdėtų pavyzdžių, kaip reikia ar nereikia atlikinėti savo pareigas. Tai pamokantis, didaktikos kupinas pavyzdys. Už jį visi turėtume būti dėkingi likimui.

Savo žygio metu, dar Karelijos teritorijoje, Vl. Šakalys jau kelinta diena keliavo pelkėtu, pilnu kandžiojančių uodų, retoku šiaurės mišku. Vakari linkme jis traukė atsargiai, bet ryžtingai. Vienu metu visai netikėtai jis išgirdo nuo liūno atskrendantį į vandenį pliumptelėjimo garsą, po to dar kitą. Tuoj sustojo, užlindo už krūmelio ir, iš garso nustatęs kryptį, prie liūno pakrantės pamatė du rusų kareivius. Jie rūkė, šnekučiavosi ir mėtė nulūžusių šakų atlaužas į vandenį: vėl pasigirdo pliumpt, pliumpt... Jei ne tie "pliumpt", ginkluoti sargybiniai būtų jį pirma pamatę ir draudžiamoje pasienio zonoje nušovę.

Ar ne stebinantis epizodas, ar ne pavyzdys, kaip sargybiniai neturėtų eiti savo pareigas?

Lietuvių enciklopedija tiksliai Vl. Šakalio gimimo datos nežino. Tačiau joje rašoma, kad Vl. Šakalys pirmą kartą susidūrė su saugumu 1955 m. rudenį, teturėda-

mas apie 13 metų amžiaus. 1961 m. vėl buvo suimtas už sovietinių vėliavų draskymą ir trispalvės kėlimą. Gavo šešerius metus kalėjimo. Savo jaunystėje yra iškėlęs 15 metų Vladimiro kalėjime ir Mordovijos bei kitose stovyklose.

Vėliau drauge su 45 pabaltiečiais pasirašė pareiškimą, kuriuo buvo atidengtas Molotovo – Ribentropo susitarimas pasidalinti Baltijos valstybes. 1980 m. gegužės mėnesį jau vedusio Vl. Šakalio pradėjo vėl ieškoti saugumas. Jis pradėjo slapstytis. Kaip pats man papasakojo, apsisprendė bandyti siekti Vakarus, nes žinojo, kad laukia dar 15 metų kalėjimų, o slapstantis būtų tapęs per didele našta savo globėjams.

1980 birželio 16 d. slapta išvyko į Leningradą, po to dar dviem traukiniais pasiekė rusų okupuotą Kareliją. Pėsčias ėjo per miškus ir kemsynus, brido per upes, plaukė per ežerus – iš viso apie 200 km., iki pasiekė Suomijos teritoriją. Suomiją atpažino iš ant žemės numestos degtukų dėžutės. Tačiau Suomijoje dar negalėjo viešai rodytis, nes valdžia bėglius grąžindavo sovietams. Iš geraširdžio ūkininko gavo duonos su sviestu ir pasileido tolyn. Pėsčiomis perėjo apie 400 km. Suomijos, pasiekė Švediją.

Vl. Šakalį buvau sutikęs, su juo kartu turėjau galimybę praleisti apie 24 valandas 1980 m. žiemą, prieš pat Kalėdų šventes. Jį vežiau į Lietuvių Skautų Sąjungos Miško brolių rengiamas partizaniskas Kūčias gamtoje, Rako stovyklavietėje. Chicagon jis atskrido iš New Yorko bendrai Miško brolių vadovo ir Tautinės sąjungos vadovybės iškviestas.

Į sniegu padengtą stovyklavietę apie 250 mylių (380 km.) automobiliu vykome

keturiose: Vl. Šakalys, du jaunuoliai – tuometiniai Miško broliai, ir aš. Kelionėje turėjome daug laiko išsikalbėti, o Miško brolių Kūčios nakties metu gamtoje irgi praėjo labai įspūdingai. Po Kūčių Vl. Šakalys mums dar ilgokai pasakojo apie rezistenciją Lietuvoje, patirtus kalėjimus, apie savo žygį į Vakarus. Tai buvo neužmirštama šventė. Paryčiais grįžus į Chicagą, ankstyvą popietę Vl. Šakalį pristaciau į Tautininkų namus, kur vėl kitoms Kūčių vaisėms jo laukė lietuvių visuomenė.

Vl. Šakalio asmenybės bei atliktų darbų, atlaikytų kančių čia neišdėstysime. Čia tik paminėsiu, kad toje kelionėje mane stebino jo žinojimas. Jis gerai orientavosi, turėjo daugiau už mus tiek branduolinės fizikos, tiek gamtos mokslų žinių. Nežiūrint niekada nebaigtų mokslų ir kalėjimuose praleistų dešimtmečių, jis aiškiai buvo inteligentas. Stebėdamasis jo klausiau: "Iš kur Jūs visa tai žinote?" – "Kalėjimuose sutikau daug visokiausių žmonių, tarp jų ir profesionalų, net profesorių. Pasakodavomės, klausydavome savo likimo bendrininkų pasakojimų... Daug ką kalėjimuose išmokau!"

Vl. Šakalys buvo stebinti asmenybė. Šią vasarą sutiktas irgi buvęs disidentas, dabar jau pranciškonų kunigas Julius Sasnauskas apie Vl. Šakalį gerai atsiliepia. Tiesa, kai su kun. Sasnausku liepos pradžioje kalbėjomės, Vl. Šakalys dar buvo gyvas. Taip greitai, nesugrąžinamai bėga laikas...

Kai 1980 vasarą Vl. Šakalys miškais veržėsi į laisvąjį pasaulį, sovietijoje karaliavo Brežnevas. Okupuotoje Lietuvoje komunistų partijos centro sekretorium buvo Griškevičius, o ministrų tarybai pirmininkavo Maniušis. Kokias pareigas tuo metu ėjo dabartiniai "demokratai" – Brazauskas, Šleževičius, Jursėnas, saugumo generolai bei kiti, sovietinės okupacijos net dabar nepripažįstantieji – nežinome. Tačiau neeilinio disidentu Vl. Šakalio laidotu vėse jie nedalyvavo, spaudai jokio pareiškimo nepadarė. Taip jie supranta ir vykdo savo pareigas Lietuvai.

Vl. Šakalys savo pareigas pasigėrėtinai atliko. Ne taip, kaip tie rusų sargybiniai arba anie, kurių sprandai nelinksta, kalėjimuose kankintą, į Vakarus prasiveržusį, mirusį disidentą pagarbiai minint.

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ATLIKTI IR BŪSIMIEJI DARBAI

Jurgis Janušaitis

Šį kartą stabtelėkime ir pasižvalgykime Pasaulio Lietuvių Bendruomenės veiklos baruose. PLB valdybos pirmininkas inž. Bronius Nainys š.m. spalio mėn. 9 d. aplink kraščiu nr. 19 apie PLB atliktus ir būsimuosius darbus informuoja LB Kraštų valdybas ir PLJS Kraštų valdybas.

Bendraraštyje rašoma: "Dabar galima pranešti, kad PLB valdybos ir Lietuvos prezidentūros sudaryta bendra Pasaulio Lietuvių Bendruomenės–Lietuvos valdžios atstovų Pilietybės komisija savo darbą baigė. Jos paruoštus ir Lietuvos Prezidento Lietuvos Seimui įteiktus Pilietybės įstatymo pakeitimus – papildymus Seimas priėmė. Pilietybės komisijoje PLB atstovavo Rimas Česonis vicepirmininko pareigose ir kiti atstovai. Tai PLB valdybos trejų metų darbas, kainavęs jai apie 11.000 JAV dolerių, pasibaigęs nors ir ne šimtanuošimtinu, bet visgi dideliu laimėjimu... Užsienio lietuviai gerai mena, kaip jie buvo diskriminuojami pilietybės atžvilgiu. Šį PLB valdybos ir jos pirmininko Broniaus Nainio laimėjimą tenka sveikinti ir padėkoti.

Artėjantis naujas PLB valdybos rūpestis – IX Pasaulio Lietuvių Seimas. Iškilo klausimas, kur ir kada Seimą ruošti. Lietuvos vyriausybė siūlo jį ruošti Lietuvoje, ateinančių metų vasarą. PLB pirmininkui Broniui Nainiui lankantis Lietuvoje, šią vasarą buvo pažadėta Seimo narių globa, apgyvendinimas, maitinimas, sudarytos geros sąlygos posėdžiams, apmokėtos neturtingų kraštų LB atstovams visos ar dalis kelionių išlaidų.

PLB valdyba kvietė 28 LB Kraštų valdybas pasisakyti Seimo vietos klausimu. Gauta nemažai atsakymų. Siūloma Lietuva, JAV, Kanada, Vokietijoje – Vasario 16 gimnazija. JAV KV siūlo atsiliėpė. Motyvas – iš JAV ir Kanados dalyvauja daugiausia Seimo atstovų, jiems atvykimas tesudarys mažiau išlaidų. Toliau kraštų, neturtingųjų KV atstovai į JAV ar Kanadą dėl lėšų stokos atvykti negalėtų. O pasaulio kraštuose jau veikia 28 LB. Jeigu iš Toliau kraštų rytų, Australijos, Pietų Amerikos atstovai negalėtų atvykti, tai šis seimas nebebūtų PLB Seimu, o tik keletos KV atstovų suvažiavimas. Taigi ši problema sunki. Kaip ją PLB valdyba išspręs – parodys ateitis.

PLB valdyba, vadovaudamasi Konstitucija, jau paskirstė LB Kraštams atstovų skaičių. Seime turėtų dalyvauti atstovai iš 28 kraštų. Rinktų atstovų būtų 106, Jau-nimo Sąjungos pirmininkų 19, LB KV pirmininkų 28, PLB valdybos 10, PLB Garbės teismo ir PLB Kontrolės komisijos pirmininkai. Iš viso susidarytų apie 165 atstovai. Dėl Seimo vietos ir laiko sprendimai, bus padaryti JAV ir Kanados LB Tarybų suvažiavimuose. Suvažiavimai netrukus įvyks.

PLB valdyba bendraraštyje primena, kad izdas tuščias ir ji nepajėgs apmokėti nė dalies atstovų kelionių. Nepasiturinčios Bendruomenės turės lėšų darytis kur nors kitur. "Apytikriais duomenimis JAV, Kanadoje ir Vokietijoje šaukiamo seimo sąmata, apmokant Rytų kraštų atstovams visas kelionių išlaidas ir jų išlaikymą, o Pietų Amerikos atstovams pusę, siektų apie 60.000 JAV dolerių. Jeigu Seimas vyktų Lietuvoje, išlaidos būtų žymiai mažesnės, vyriausybė Seimą globotų ir padėtų apmokėti išlaidas", – rašo pirmininkas bendraraštyje.

Tai rimta problema, reikalinga rimto, apgalvoto sprendimo, ką reikia manyti, padarys JAV ir Kanados LB Kraštų valdybos ir Tarybos.

Didysis PLB valdybos projektas – šios kadencijos metu išleisti Lietuvos kovų ir kančių istoriją – tęsiamas.

Lietuvos kovų ir kančių istorijos pirmoji knyga "Lietuvos gyventojų trėmimai 1941, 1945-1952, dokumentų rinkinys" buvo papildytas paaiškinimais, sovietinės terminologijos aiškinamuoju žodynėliu, originalių faksimilių pavyzdžiais bei kita medžiaga. Kaip mename, tos knygos pirmoji laida sukėlė triukšmą, "kritikai" nuėjo taip toli, kad net perėjo į šmeižtus, PLB valdybos ir pirmininko kaltinimus. O gal būtų užtekę rimtų, kultūringų pastabų, ir tikslas būtų atsiektas. Naujos laidos medžiagą tikrino sudaryta specialiai plati komisija, ją priėmė, patvirtino ir perdavė PLB valdybai knygą išleisti. Knyga jau spausdinama Kaišiadoryse, Adomo Jakšto spaustuvėje, ir pabaigoje šių metų pasieks prenumeratorius ir platinimo vietas.

Toliau bendraraštyje rašoma: "Paruoštas ir Eugenijaus Grunskio tomas apie trė-

(Nukelta į 9 psl.)

VIENA DARBO DIENA SU ZONE

Kaunas. Jau aštuoni mėnesiai, kai Zonė atleista iš darbo, netekėjusi, 40 metų amžiaus. Dirbo televizorių gamyboje. Labai energinga, protinga ir patraukli Zonė su seserimi atidarė maisto parduotuvę. "Nebuvo kitos išeities, reikėjo griebtis ko nors, būtumėme pražuvę. Gerai, kad dėdė iš Amerikos davė paskolą. Lietuvos bankai reikalauja 33% palūkanų. Valdžia taip pat turi savo reikalavimus, patalpų remontas. O kaip už tą viską sumokėti?" – klausia Zonė.

Krautuvėlė jau du mėnesiai kaip įsteigta. Maža apyvarta, tai prekių pristatymas turi būti savas ir iš anksto apmokėtas. Sesuo – krautuvė, o Zonė važinėja Kauno ir apylinkės gatvėmis "Kabluko" ir rūpinasi prekėmis. "Kablukas" yra '92 metų "Moskvičius", uždaras, lengvas sunkvežimis. Kainavo apie 1500 dolerių, reikėjo uždėti naujas padangas, duslintuvą ir kitų dalių, ir jau ne vieną kartą buvo sustojęs viduryje gatvės. Iš Vakarų atvežti automobiliai yra dvigubai brangesni. Zonė šypsosi: "Rusija vis "gelbėja" mus, išlaisvino nuo vokiečių, o dabar aprūpina mus automobiliais."

Man tai buvo auksinė proga susipažinti su dabartine Lietuva. Jau daugiau kaip savaitę praleidau Vilniuje ir kitur su giminėmis: vaišės, senamiestis, katedra, pilis... "Bet aš noriu patirti dabartinį laiką, jeigu reikia, tai eisiu kasti ir bulves," – galvojau sau. Giminės pasigailėjo manęs, tai bulvių kasti neišsiuntė, bet pasiūlė pasivažinėti po Kauną.

Aštuntą ryto mes važiuojame pagal Nerį, Jonavos gatvę. Gatvė yra pilna lengvųjų mašinų, autobusų ir sunkvežimių, bet mes vistiek važiuojame greitai. Kairėje važiuoja didelis dvigubas vokiškas sunkvežimis "Interkren Maschinen", bet Zonėi jokios baimės. Jinai gi vairuodavo troleibusą – lankius kursus, išlaikė vairavimo egzaminus. Matau į kitą pusę važiuojančius prikimštus autobusus. Neužilgo pralenkia mus du greitai automobiliai: "Mercedes" ir paskui sekančias "Lexus".

Senamiestyje pasukame į Šv. Gertrūdės gatvę ir pravažiuojame pro Autobusų stotį, perpildytą laukiančiais transporto. Toliau – Nemuno pakrante, Karaliaus Mindaugo prospektu ir per Aleksoto tiltą. Čia yra didelė kamšatis, teltas remontuojamas, ir mums prasiveržti į antrą pusę Nemuno trunka gal 15 minučių. "Mano pirmenybė, o jie lenda", – su tais žodžiais Zo-

nė pavaro "Kabluką", ir mes jau Veiverių gatvę lipame į kalną.

Kairėje ganosi dvi priristos margos karvytės. Čia yra apleistas buvęs aerouostas, dabartinis Kauno aerouostas yra Karmėlavoje. Sukame į dešinę Bakanausko gatvę ir nebeužilgo sustojame prie firminės mėsos ir maisto parduotuvės "Kauno maistas".

Švari krautuvė, sienos išklotos baltom plytelėmis, aukščiau ant sienos kabo "Jautienos ir kiaulienos kapojimo schema pardavimui" ir skelbimas "Kellogs Corn Flakes – su mumis pusryčiauja visas pasaulis". Trys uniformuotos pardavėjos, o žmonių yra daugiau, tai mums reikės truputį palaukti. Pardavėjoms trunka ilgiau aptarnauti kiekvieną žmogų, nes jos turi padaryti užrašą po kiekvieno pardavimo. Dienos pabaigoje kiekviena pardavėja turi atsiskaičiuoti su kasa ir kažkokių bendrų sąrašų.

Zonė turi palaukti, kol visi vyrai bus aptarnauti, net ir vienas, atėjęs po jos. "Tas yra daroma nuo senesnių dienų", – man vėliau sako Zonė, – su laiku pasikeis. Aš labai gerai bendrauju su tom pardavėjom, pasijuokiam kartu, pasidalinam sunkumais ir užuojauta, bet taip jau yra priprasta..."

Pasikraunam visokių dešrų ir dešrelių, šviežia mėsa jos neprekiauja, ir grįžtame į Veiverių gatvę rūkytų mėsos produktų. Dauguma šitokių didesnių krautuvų verčiasi didmenine prekyba vienoje patalpoje, bet šitą sekančią Alytų parduotuvę yra sunkiau surasti, tai pėsčiųjų greičiausiai nebus. Pravažiuojame fabriką, kiemą, pro sandėlį, per vartus ir privažiuojame prie iškabos: "Lietuva – rūkyti mėsos gaminiai: nugarinė, šoninė, sprandukas su česnaku, dešros, dešrelės ir sušaldyti koldūnai". Krautuvė yra tuščia, ir girdime iš toliau: "Dar kol kas neatvežė". Reikės čia grįžti vėliau.

Skubam atgal į Kauną, prie Aleksoto tilto pasimaišo taksis. "Man irgi biznis, parduotuvė laukia produktų, negaliu užleisti". Vakar buvo rasta nauja vieta duonai pirkti, ir žmogus žadėjo pristatyti, tai jau lengviau ir nereikės sustoti prie duonos parduotuvės. Važiuojame pro Geležinkelio stotį, kairėje turgus, ir paskui Tunelio gatvę į kalną. Čia mieste yra lopinėlis žalios žolytės, kur randam priristas dvi gražias baltas ganoamas ožkutes. Už miesto dideli laukai dirvonuoja, tai, matyt, kad nepriklauso tiems darbštiesiems eiliniams lietuviams.

Tęsėme kelionę Chemijos prospektu į Senukų prekybos centrą, dar mums būtina reikia druskos. Čia tai didelis sandėlis. Iš vienos

Kauno maisto prekybininkė Zonė prie savo "Kabluko", '92 metų "Moskvičiaus".

Autoriaus nuotr.

pusės geležinkelio prekių vagonai, o prie galo sandėlio – sunkvežimių privažiavimas. Pasikrovėm druską, – šitam sykiui darbas atliktas, pasidarė lengviau, ir Zonė pradeda pasakoti daugiau apie save. Pravažiuojame pro 15 aukštų pastatą, vietinių žmonių ir darbininkų vadinamą "Pentagoną". Taigi čia yra ta televizorių gamykla, kur darbas su geru atlyginimu būdavo. Prieš 8 mėnesius Zonė čia dirbo. Po to jinai daržus ravėjo, vaikus saugojo ir dirbo, ką tik galėdavo gauti. Atlyginimas buvo maždaug 60 litų per mėnesį, 30 litų mokėjo už šilumą ir maždaug 20 litų per mėnesį už elektrą. Dabar šitoje televizorių gamykloje yra pasilikę tik apie 500 darbininkų, ir žmonės galvoja, kad dar turės atleisti. Kas gi prie to privedė? Gal tokie laikai, bet valdžia, su 33% infliacija ir tokiom pat bankų palūkanom, tai tikrai niekam nepadeda. O lito ir dolerio santykis vis 4:1, kažkas netvarkoje.

Dešimtą valandą mes jau prie Zonės maisto parduotuvės. Sunešti produktus mums yra talka ir kartu pranešimas, kad skambino, ir kiaušiniai bus atvežti. Man poilsis ir proga peržiūrėti krautuvės lentynas. O Zonė turi padaryti sąrašus, skaičiuoti, kitaip pasakius, perduoti atsakomybę už produktus pardavėjai ir nustatyti pardavimo kainas. Šiandien dešrų kainos pakilo apie 10%, jau antrą kartą šiais metais. Pieno produktai kyla maždaug kas mėnesį 2 ar 3 %.

Įdomu paieškoti lietuviškų produktų. Pirmiausiai į akį krenta cigaretės: "Kastytis", "Klaipėda", "Kaunas", "Astra", "Prima", "L&M", "Bond Street" ir "Marlboro". Arčiau priėjęs skaitau, kad tų vadinamų lietuviškų cigarečių gamyba yra AB "Philip Morris Lietuva". Valdžia išleido tokia nebešvarią firmą. O gal čia dviprasmiškas dalykas, ar tik nesprenžinama kartu ta bedarbių žmonių padėtis? Rūkio Lietuvoje yra gana daug, laikas mums visiems susirūpinti.

Antroje lentynoje – "Lays Potato Chips" ir šalia lietuviškų bulvių traškučiai "Švenčionėlių traškučiai, Švenčionėliai, Lithuania". Pabrėžiu tą žodį Lithuania, atrodo, lyg kad būtų paruošta eksportui į Ameriką. Toliau randu: majonezas "Vilnius", jogurtas su braške "Panevėžio pienas", mineralinis vanduo "Birutė" ir t.t. Daug daugiau užsienietiškų firmų, gana daug Amerikos firmų, pora dalykų iš Lenkijos ir visa kita iš Vokietijos ir Skandinavijos.

Rašto darbas baigtas, jau beveik vienuoliktą, Zonė ant kojų ir man pamojo, kad galime važiuoti. Šitą sykį važiuojame pieno ir pieno produktų, anksti rytą pieno niekada negausi. Kaune pieno produktai yra atvežami iš toliau ir, matyt, dėlto truputį vėliau yra pristatomi. Važiuojame Pramonės prospektu, M.K. Čiurlionio gatve, pro Geležinkelio stotį į Juozapavičiaus gatvę. Čia yra Žemieji Šančiai, buvęs rusų kareivių priemiestis. Parduotuvė "Rugelis" yra užpakalyje, važiuojame ant šaligatvio, pro senutę. Jinai sėdi prie pieno bidono ir pardavinėja po samtį. Matyt, savas pienas, gal ir iš tų dviejų margučių, kurias mes anksčiau matėme. Kieme stovi 3 lengvosios mašinos, mums yra vieta šalia. Aptarnavimas labai geras ir greitas, einam tiesiai į vieną šaltą sandėlį po kito, ir moteris prideda, ko pareikalauta, išduoda mokėjimo kvitą, ir mes galim pasikrauti ir vėliau sumokėti. Už kokių 15 minučių mes viską atlikom ir užleidžiam "Kabluko" vietą kitiems. Šitoks biznimas tai truputį malonesnis, atrodo, kad ir saulutė šviečia jau truputį šviesiau. Nieko stebuklingo, jau beveik dvylikta.

Atvažiuavę į krautuvėlę, iškraunam pasterizuotą pieną, sviestą, grietinę, kefyra, sūrį, viskas gražiai ir patraukliai supakuota plastmasiniuose konteineriuose. Kieno gamybos? "Žemaitijos pienas", "Kaišiadorių pienas", "Jonavos pienas" ir "Panevėžio pienas". Šiandienai liko dar viena

ekskursija, ir, kaip aš vėliau sužinojau, sunkiausia, į Urmo bazę. Reikia miltų, makaronų, saldainių, kramtomos gumos, bananų, sulčių ir t.t. Įvažiavimas yra mokamas, 2 litai per dieną arba 4 litai su kviteliu. Du litai eina į atskirą kišenę, o keturi – tai į bendrą kasą. Zonė padavė 2 litus, žmogus pasilenkęs žvilgtelėjo į mane ir pradėjo rašyti kvitelį. "Moterėle, juk tu žinai, kokia čia tvarka yra... bus keturi litai."

Pro vartus tai buvo lengva, o surasti vietelę "Kablukui" tai sunkesnis uždavinys. Apšukom stovėjimo aikštelę du kartus ir galų gale radome vietą. Čia prekyba yra didmeninė, bet yra ir žmonių, pėsčiomis ateinančių. Sandėlis yra didelis, su maždaug septyniais įėjimais. Prie kiekvieno įėjimo yra iškabinta lenta su išvardintais produktais.

Viduje tikras turgus. Pardavėjai turi sau išnuomotas aptvertas vietas, o priekyje sudėti produktai su kainomis. Pirkėjai, kaip ir mes, daugiausiai su rateliais vaikšto. Yra daugiau kaip vienas pardavėjas su tom pačiomis prekėmis, tai galima truputį derėtis. Pirmą perėjimą visą salę, kad sužinotume kainas ir prekių kokybę. Atmintis ir orientacija turi būti gera, kainos gali pasikeisti per pusvalandį. Po to skubėjom supirkti, ką mums reikia, kol kainos nepasikeitė. Pirmiausia savo rateliais suvežėm į "Kabluką" produktus, kurių didesnę kiekį pirkome. Tai pakartotinai vežėme miltus, sultis, mineralinį vandenį, alyvą ir bananus. Po to supirkome visas kitas smulkmenas: saldinius, prieskonius, gumą ir t.t. Apie ketvirtą valandą sugrįžome į krautuvėlę. Zonė baigė visus rašto darbus ir pavežė mane iki Laisvės alėjos, parodė Šaulių būstinę, kur užsakiau žurnalą "Trimitas" ir pavirtau vėl į turistą. Krautuvėlė užsidarys 9 val. o Zonė parvyks namo apie 10 valandą. Aš jai padėkojau už supažindinimą su verslo rutina ir palinkėjau gero kelio ir geros sėkmės.

P. Vilinskas

RANKRAŠTIS, IŠBUVĘS 50 METŲ ŽEMĖJE

Šiaulių "AUŠROS" muziejuje pristatyta visuomenės veikėjos, šaulės, Šaulių moterų garbės pirmininkės ir garbės vadės Emilijos Putvinskienės atsiminimų knyga. Tai pirmasis leidinys iš iškilaus visuomenės ir kultūros veikėjo, Šaulių sąjungos įkūrėjo ir ideologo Vlodo Putvinskio ir jo šeimos archyvo, kuris išgulėjo užkastas buvusio Grauzikų dvaro (Kelmės rajone) žemėje beveik penkiasdešimt metų. 1990-1992 m. archyvas buvo surastas, iškastas ir perduotas Šiaulių "Aušros" muziejui.

Šių metų rugsėjo 28-oji – Emilijos Putvinskienės 120-osios gimimo metinės. "Aušros" muziejus, remiamas Lietuvos kultūros fondo Šiaulių krašto skyriaus bei V. ir E. Putvinskių vaikaičių, išleido E. Putvinskienės atsiminimų knygą. Atsiminimai rašyti dviejuose storuose sąsiuvinuose. Jų rankraštis puikiai išsilaikęs, nors ir išgulėjo žemėje užkastame bidone apie 50 metų. Atsiminimų parašymo data nenurodyta, nors aišku, kad rašyta po V. Putvinskio mirties. E. Putvinskienė savo straipsnyje "Emilijos Putvinskienės žodis šauliams ir visuomenei Vladui Pūtviui mirus" rašė: "Pasilikus be jo, atsipalaido-

jus nuo ūkio ir kitokių gyvenimo reikalų, likusias gyvenimo dienas pasiryžau atiduoti Jo užsibrėžtiems tikslams vykinti, pasiryžau visomis išgalėmis padėti Jo idėjos draugams siekti jo idealų". E. Putvinskienė ėmėsi iniciatyvos sutvarkyti ir leisti V. Putvinskio raštus.

E. Putvinskienės atsiminimai apima laikotarpį nuo 1889 m., kai būsimieji vyras ir žmona susipažino, – iki pat V. Putvinskio mirties 1929 m. Per tuos 40 metų Putvinskių šeima tapo lietuviybės puoselėtoja, tautinio išsivadavimo judėjimo dalyve, knygnešių globėja, o nepriklausomoje Lietuvoje – Šaulių sąjungos veikėja. Autorė prisiminimuose per šeimos istoriją atskleidžia XIX a. pab. – XX a. pr. Lietuvos visuomeninių ir kultūrinių įvykių panoramą. Rašoma apie Šilo Pavėžupio dvarą, tapusį lietuviybės centru. Šiame dvare buvo draudžiamos lietuviškos spaudos paskirstymo ir persiuntimo punktas, čia buvo kuriamos slaptos lietuviškos mokyklos, čia buvo rengiami slapti lietuvių inteligentijos suėjimai ir pasitarimai, kuriuose dalyvavo P. Višinskis, P. Avizonis, Žemaitė, G. Petkevičaitė – Bitė, J. Jablonskis.

Emilija Gruzdytė – Putvinskienė gimė 1875 m. Suvartuvos dvarelyje (dabar Kelmės raj.), gausioje Petronėlės Beresnevičiūtės ir Vitoldo Gruzdzio šeimoje, užaugino devynis vaikus. Emilija buvo vidurinė. Mokėsi namie, daug dirbo ūkyje, namų ruošoje. 1897 m. ji ištekojo už Vlodo Putvinskio, gyveno Šilo Pavėžupyje. Užaugino penkis vaikus. Nuo 1924 m. gyveno Grauzikuose su sūnaus Vytauto šeima. Iš čia 1941 m. visi buvo ištremti: Vytautas – į Rešiotų lagerius Krasnojarsko krašte (ten ir žuvo), jo šeima – į Komiją, į Ust Lochcimą (Kortkeroso raj.). 1942 m. Emilija išvežta į kalėjimą, ten ir žuvo (tiksliai mirties data nežinoma).

Po V. Kudirkos mirties Šilo Pavėžupyje kurį laiką redaguojamas "Varpas" ir slepiamas jo archyvas. Plačiai atsiminimuose aprašomi 1905-1914 m. įvykiai, V. Putvins-

kio tremtis į Rusiją Pirmojo pasaulinio karo metais, Šaulių sąjungos įkūrimo idėja ir jos įgyvendinimo eiga, Šaulių sąjungos veikla pirmuoju nepriklausomos Lietuvos dešimtmečiu.

Knygos pristatymo ir E. Putvinskienės gimimo 120 metų jubiliejaus proga "Aušros" muziejuje surengta paroda. Joje – eksponatai apie E. Putvinskienę ir jos šeimą iš atkastojo archyvo. Rodomi E. ir V. Putvinskių vaikaičių dovanoti "Aušros" muziejui eksponatai.

Emilija ir Vladas Putvinskiai – vieni iš tos šviesuolių, lietuviybės puoselėtojų, nepriklausomos Lietuvos kūrėjų kartos, dėjusios Lietuvos kultūros ir visuomeninio gyvenimo pamatus.

Prisiminimų autorės veiklą atskirti nuo V. Putvinskio veiklos neįmanoma. V. Putvinskio idėjos ir veikla visada rasdavo atgarsį žmonos širdyje. E. Putvinskienė ir žodžiais, ir darbais buvo vyro gyvenimo draugė. Ji buvo ne tik žmona, jo vaikų motina, bet ir jo bendražygė. Apie tai E. Putvinskienė atsiminimuose rašo: "Bendra idėja ir bendras darbas žmones sujungia stipriausiai. Mes tą bendrą idėją ir tikslą turėjome... Bendra idėja davė mums galimybę asmeninę laimę suderinti su darbu tautos labui".

V. Putvinskis galėjo tiek daug nuveikti todėl, kad nuo-

latinis jo stiprybės šaltinis buvo Emilijos pritarimas ir parama. Pačiais sunkiausiais V. Putvinskio likimo momentais (1906 m. areštas ir kalėjimas, tremtis į Rusiją Pirmojo pasaulinio karo metais, pasitraukimas iš Lietuvos šaulių sąjungos vadovybės 1923 m.) Emilija buvo arba šalia, arba jį rėmė, stiprino, drąsino. Emilijos ir Vlodo tarpusavio sutarimą atspindi V. Putvinskio laiško Emilijai, rašyto 1919 08 31, eilutės: "Grauzia man sąžinę, kad įtraukiau tavę į tą kovą, kuri gresia mums artimu galu. Bet, rodos, kito išėjimo nėra ir nebuvo. Būti ar žūti... Ir viena, ir kita asmeniškai man malonu, jei kartu su tavimi. Nors tas antrasis atvejis be galo egoistiškas".

E. Putvinskienės atsiminimų knygos pristatyme ir 120-ųjų gimimo metinių minėjime dalyvavo E. ir V. Putvinskių vaikaičiai, gyvenantys Lietuvoje. Tai – Aleksandra Kulnienė, Julija Daniiliauskienė, Giedrė Grigonienė, Rimantas Pūtvis, Algis Pūtvis. Sulaukėme ir provaičiai – tai A. Rygelis iš Kanados.

E. Putvinskienės atsiminimai turi išliekamąją istorinę ir pažintinę reikšmę, teikia daug informacijos Lietuvos praeities ir Šaulių sąjungos istorijos tyrinėtojams.

Irena Nekrašienė
Šiaulių "Aušros" muziejaus
vyresn. specialistė

IŠEIVIJOS LIŪDESYS IR SKAUSMAS

(Atkelta iš 4 psl.)

kurie neišbėga ir nutaria gintis ir ginti savo žemę, savo namus, pakliūva į Vakarų žmogui neišivaizduojamas sąlygas kanciai, terorui, skurdui, mirčiai... Sibiro lageriuose!!! Ir kas dar labiau nesuprantama, kad tie žmonės, kurie vėliau po tankais krito ir nuogomis krūtinėmis Vilniuje gynėsi nuo užpuolikų, nuo barbarų – juos ir jų palikus vėl išsirinko! Ar taip apglušino komunizmas Lietuvą?.. Ir čia tie, kurie atvažiuoja pas mus (išskyrus gimines), ieško būdų, kaip išnaudoti kitus, arba krautuvėse apsigyviai ir blogai garsina lietuvių vardą.

Dabar LDDP dar turi laiko iki rinkimų prisigrobti. Ir paliks vėl apiplėštą, nudraskytą Lietuvą. Kraštui padarytos didelės skolos turės būti gražintos, bet prisigrobę valdantieji nusiplaš rankas... Nenuostabu, kad žmonės nenori balsuoti, dalyvauti rinkimuose – net pasako, kad nesidomi politika... Bet politika nesidomėjimas ir skur-

dina lietuvių! Mes turime visi domėtis Lietuvos ateitimi! Išeivijos lietuviai nutolo, nes mūsų balsas Lietuvoje buvo negirdimas, buvo blokuojamas. Mus daugiau išklausydavo Kanados ir Amerikos valdžia, kai prašėme neužmiršti okupuotos Lietuvos, negu dabartinė Lietuvos valdžia. LDDP išėivijos lietuvių tuoj atskyrė ir net savo krašto piliečiais nebelaikė.

P. Brazauskas pareikalavo, kad mes iš naujo prašytume pilietybės dokumento, lyg mes būtumėm ne lietuviai. **Balsuoti nepriėmė, nors mes ir labai domėjomės Lietuvos politika, jos ateitimi ir labai norėjome padėti.** Bet išėivija, nors ir norėjo gero, buvo atstumta.

Neseniai šventėme LDK Vytauto karūnavimo dieną. Skačiau spaudoje, kad tą dieną pavadino ir Lietuvos Padėkos diena Dievo Motinai, nes tai – Marijos gimimo dieną. Tai triguba šventė! Kadaiše išėivijos lietuviai visas tautines Lietuvos šventes iškilmingai minėdavo, dabar

visa tai pradeda užgesti... Liūdna, bet tiesos negalima paslėpti... minime tik Vasario 16-tą. Visos kitos datos pradeda nublukti...

Šv. Mišių metu per pamokslą klebonas dar vis primena..., bet gauna pastabas, kad bažnyčia turi būti tik maldos Dievui namai, nereikia kalbėti apie tautą. Tuos išpėjimus duoda tie, kurie niekada bažnyčion neateidavo – tai naujieji lietuviai, atvykę iš Lietuvos!!! Taip ir

tolstame vieni nuo kitų... **Ilgą, dar gyva komunizmo ranka mėgina pasiekti ir užjūrio lietuvių, padiriguoti, kaip elgtis...**

O jaunajai mūsų kartai labai mėginame įkvėpti meilę Lietuvai, kad tai idealiausias kraštas ir žmonės... Seka ir jie politiką, žinias... bet mes nesugebame jiems išaiškinti, kas su Lietuva atsitiko. Ir mes, ir Jūs nebesuprantame...

Komunizmo paveikti žmo-

nės gal dar 50 metų pavargti turės... O gal visame pasaulyje atsiras rytiška tvarka???

Norėčiau dar kartą pamatyti Lietuvą – dabartinę – laisvą – Nepriklausomą, kol dar visai nenuitolome!

Liuda Stungevičienė
Hamiltonas
(Lietuvos aidas, spalio 4 d.)

Skaitykite ir platinkite
DIRVĄ

DVIRAČIU Į LIETUVĄ

Edmundas Čapas
(Tęsinys. Pradžia Nr.21)

Jaučiau per mano petį plekšnojantių (kokių penkių) žmonių delnus, o vienas senukas priėjo, pasakė "bravo", pagyrė mano kalbą ir padovanojo man šventojo paveikslėlį.

Paskutinę dieną su Alfredu ir jo dukra Dovile vaikštinėjom po Vilniaus senamiestį. Labai maloniai nustebau, kai čia sutikau mūsų šeimos draugę Stefą Gedgaudienę. Ji vilkėjo skautų uniformą ir labai skubėjo, tik tepasakė, kad praleidžia nemažai laiko Lietuvoje ir dirba su skautais. Aš gerai ją pažįstu, nes pirmosios vestuvės mano

savo planus. Nutariau kuo greičiau "dviračiuoti" į Kauną, nes taip buvo žymiai lengviau susitikti su Vincu, negu skristi iš Clevelando į Kaliforniją.

Kitą dieną, atsisveikinęs su Klimų šeima (žinojau, kad prieš išvykdamas iš Lietuvos, dar pasimatysiu su jais jų kaimo sodyboje, netoli Daugų), 9 val. iš ryto vėl buvau kelyje. Švietė saulė, aš jaučiausi puikiai. 100 kilometrų nuotolį nuo Vilniaus iki Kauno greitkelio įveikiau per 4 valandas, mano kojos atrodė sveikos ir stiprios! Beveik privažiavęs Kauną, stabtelė-

Prie Kauno pilies.

Autoriaus nuotr.

Donald's ar "Burger King" Lietuvoje?)

Vincas Juodvalkis buvo užsiėmęs iki vakaro, todėl turėjau gerą progą dar kartą pabūti su mano artimiausiais giminaičiais Kaune – mano tėvo pussesere Violeta ir jos šeima. Violeta, kuri dėsto aplinkosaugos dalykus Kauno Vytauto Didžiojo universitete, galėjo tą popietę praleisti su manimi. Susitikome Karo muziejaus kiemelyje, netoli universiteto. Ji pasakojo, kad šioje aikštėje stovėjo Lenino statula. Kai aš pasakiau, kaip išdidžiai vilniečiai parodė man, kur jie nugriovė "jų" Lenino paminklą, ji tučtuojau paaiškino, kad kauniečiai nugriovė pirmieji. Daug yra pavyzdžių didelio lenktyniavimo tarp Lietuvos didžiausių miestų, ir dažniausiai tai visiškai nesusiję su sportu. Toks

no pradžia prie Kauno). Kaip supratau, visi šie kryžiai buvo pastatyti atkurtos Lietuvos nepriklausomybės garbei. Keli kryžiai buvo su nuostabiais medžio raižiniais, o vienas buvo dvigubas kryžius, toks yra uždėtas ant Vyčio skydo. Du kryžiai sudomino mane labiausiai. Vienas, – apsuptas medžio drožinių, sudarančių liepsnos formą, – Romui Kalantai, kuris susidegino 1972 m. dėl Lietuvos nepriklausomybės, pastatytas jo tėvo ir brolių. Kitas – akcinės bendrovės "Kėkštas" dirbančiųjų pastatytas kryžius Islandijos, pirmosios pripažinusios Lietuvos nepriklausomybės atkūrimą 1991 m., garbei.

Po atsisveikinimo pietų su Violeta ir jos šeima (aišku, priruošta buvo vaišių 3 ar 4 kartus daugiau, negu reikėjo) važiauvau į kitą naujų, vie-

kyti, kad žmogus numetė svorio, sako – "jis sublogo"? Kas čia blogo? Kodėl jie, kalbėdami apie žmogų, priaugusį svorio, nesako "jis sugerėjo"? Mano nuomone, mano geras draugas Vincas Juodvalkis "sugerėjo". Jis turėjo ir daugiau žilų plaukų, o kadangi dar nebuvo visai atsigavęs po ilgo skridimo, tai atrodė lyg išgėręs daugiau negu tuos du stikliukus, kuriuos pakėlėme drauge.

Mūsų vakaras pralėkė greitai. Dalinomės naujienomis apie mūsų šeimas, arčiau susipažinau su jo sūnėnu (mokytoju) ir jo žmona (teisininke). Kaip visada, aš dar kartą pasiūliau jam: "Grįžk į Clevelandą, – tai jis atsakė: "Ar tu pablūdai?" Aš žiūrėjau į stalą, bet, nematydamas jokio bliūdo, tęsiau: "Aš kalbu apie Clevelandą, tikruosius mūsų namus..."

Užrašas ant kryžiaus Islandijos valstybei, pirmajai pripažinusiai Lietuvos nepriklausomybę.

Autoriaus nuotr.

gyvenime, kuriose dalyvauju, tai buvo jos vestuvės šv. Jurgio bažnyčioje su Vytautu Gedgaudu, ilgamečiu "Dirvos" redaktoriumi. Dar geriau pažįstu jos brolių Vincą Juodvalkį, su kuriuo mano tėveliai bendravo daug metų JAV. Kai iš jos sužinojau, kad jis ką tik atskrido į Lietuvą ir svečiuojasi pas jų seserį Kaune, man visai nebuvo sunku apsispręsti ir pakeisti

jau greitkelio pakraštį pavalgyti, kur keli prekeiviai, pasistatę lauko krosnelę, kepė šašlykus ir pardavinėjo juos kartu su keptom bulvėm ir pepsikola arba gaivinančiu apelsinų gėrimu "Fanta". Šis paprastas patiekalas yra populiarus Lietuvoje – jį siūlo pavieniai prekiautojai, stoviniuojantys prie visų pagrindinių Lietuvos kelių. (Kas žino, galbūt tai pradžia "Mc-

Susitikimas su Vincu Juodvalkiu pas jo sūnėną Kaune. Iš d.: autorius, sūnėnas, V. Juodvalkis, sūnėno žmona. Autoriaus nuotr.

tarpusavio lenktyniavimas tokia nedideliame krašte mane labai pralinksmino.

Didžiausią popietės dalį vaikštinėjome po Kauno senamiestį. Aplankėm liekanas senos Kauno pilies, stovėjusios, kur susitinka Neris su Nemunu. Ši pilis man pasirodė ypatingai įdomi, nes buvo labiau panaši į tvirtovę. Pilis labai sena, ir yra likę tik vienas jos bokštas ir kelios sienos.

Paskutinė vieta, į kurią nuvykom su Violeta, buvo naujojoje miesto dalyje, aikštelėje, tarp daugiaaukščių gyvenamųjų namų, kur stovi maždaug 25 nauji didžiuliai kryžiai (tai gali būti Kryžių kal-

nodų ir panašių gyvenamųjų namų mikrorajoną, kur, gero-kai paieškojęs, radau butą, kuriame buvo apsistojęs Vincas Juodvalkis. Paskutinį kartą jį buvau matęs prieš tryliką metų (Vincas ir Aldona Juodvalkiai gyveno Clevelande, bet vėliau, tikriausiai ieškodami daugiau saulės ir laimės, persikėlė į Los Angeles. Nuo to laiko, kai jie išsikraustė į tolimųjų Vakarų pakrantę, aš vis tebelaukiu jų sugrįžtančių į Clevelandą, į Šiaurės pakrantę, kur nebūna purvo nuošliaužų, miškų gaisrų, sausrų ir žemės drebėjimų!) Jis atrodė truputį pasitaisęs. (Man įdomu, kad lietuviai, kai nori pasa-

Visi anksti ėjome gulti: Vincui teikėjo atsigauti po ilgos kelionės, kad galėtų pradėti grožėtis Lietuva, aš norėjau pailsėti ir pasiruošti paskutiniosioms dienelėms Lietuvoje, per kurias reikės "dviračiuoti" daug kilometrų.

Kitą rytą išvykau iš Kauno tuo pačiu keliu, kaip buvau įvažiavęs į šį miestą maždaug prieš 4 savaites. Dabar "dviračiavau" priešinga kryptimi, tolyn už Prienų link Lazdijų, kur netoli ir Lenkijos pasienis. Tai buvo ženklas, kad mano kelionė ėjo iš tikrųjų į pabaigą. Tačiau buvau užsispyręs "išspausti" dar vieną sustojimą Dzūkijos širdyje.

(Bus daugiau)

Violeta Jurjonienė, mano tėvelio pusseserė, parodžiusi man Kauną.

Autoriaus nuotr.

VASARAI NEW YORKĄ APLEIDUS

P. Palys

Rekordinių vasaros karščių ir sausros iškankinti new-yorkiečiai, pagaliau, atvėsinti ir išsiilgtu lietučiu pašlaksyti, atgijo. Pajudėjo ir visuomeninė veikla, o ypač spalio žada būti itin veiklus.

PARAPIJOS PIKNIKAS

Apreiškimo parapijos piknike, kuris įvyko rugsėjo 17 dieną, buvo numatyta piknikauti Kultūros Židinio kieme. Tačiau, esant nepalankiam orui, buvo piknikaujama Židinio mažojoje salėje ir vestibulyje. Čia buvo užkandžiuojama, dainuojama ir šokama grojant vieno žmogaus St. Telšinsko orkestrui. Vyko loterija, o laimingaisiais tapo: Z. Vence, laimėjo 500 dol., V. Kazlauskas – 300 dol., J. Matulaitienė – 100 dol. ir A. Messina – 100 dol.

Parapijos klebonas kun. Vytautas Palubinskas dėkodamas į pikniką gausiai susirinkusiems, atkreipė dėmesį ir pasidžiaugė matydamas didelį skaičių jaunų žmonių, kurie dar neseniai yra atvykę iš Lietuvos.

KONCERTAS

Šeštadienį, spalio 7 d., Kultūros Židinyje, Lietuvių fondo vajaus proga suruoštamame koncerte, programa atliko jauna solistė, sopranas Virginija Bruožytė-Muliolienė. Koncerto metu solistė nesiribojo tik, kurio nors vienu stiliumi. Koncertą pradėjusi lietuviškom, lietuvių: B. Budriūno, A. Brazinsko, J. Gruodžio, K. Kavecko ir svetimųjų: F. Mendelsohn, C. Gounod, R. Schumann, J. Marx ir

R. Strauss kompozitorių dainomis, jų tarpan įrikiavusi arija iš Francesco Cilae oratorios "Adriana Lecouvreur", pirmąją programos dalį baigė su Rūtelės arija iš V. Banaičio operos "Jūratė ir Kastytis".

Antrąją programos dalį pradėjusi su F. Obradors, J. Rodrigo, M. Ravel dainomis, atlikusi ariją iš W.A. Mozart operos "Cosi fan tutte", programą užsklendė su ištraukomis iš kompozitorių: Lerner / Loewe, Noel Coward ir F. Lehar operečių. Visas dainas dainavo originalo kalbomis.

Virginija Bruožytė-Muliolienė neturėjo jokio vargo užmegshti glaudžius ryšius su klausytojais. Ji klausytojus žavėjo ne tik savo lyrinium, skaidraus atspalvio, lengvai kontroliuojamu balsu, bet ir kiekvienai dainai, ar operų bei operečių ištraukoms atitinkamai pritaikintais išviršiniais judesiais, bei veido išraiška.

Solistei itin jautriai akompanavo pianistas Michael Borowitz, kurio akompanavimo galėtų pavydėti kiekvienas solistas.

Pianistas M. Borowitz solo skambino tris ištraukas iš M.K. Čiurlionio "Preljudai" (Pagarba pianistui, kuris tokiu būdu pagerbė ir Čiurlionio 120 metų gimimo sukaktį) ir A. Ginastera "Suite de danzas criollas".

Tenka apgailėti, kad į šį vertą išgirsti koncertą atsilankė ne daug klausytojų.

Koncertą rengė Lietuvių Fondo vajaus koncerto komitetas, kartu su LF New Yorke įgaliotinė Lile Milukiene. (1995 m. spalio 11 d.)

LIETUVOS VYČIŲ CENTRO VALDYBOS SUVAŽIAVIMAS

Lietuvos Vyčių centro valdybos posėdis š.m. spalio 14 d. vyko Philadelphijoje, šv. Jurgio parapijos salėje. Dalyvavo centro valdybos nariai iš Illinois, Maryland, Michigan, New Jersey, New York, Ohio, Pennsylvania ir Rhode Island valstijų. Suvažiavimą globojo Philadelphijos vyčių 3 duopa, veikianti prie šv. Jurgio parapijos.

Posėdyje buvo aptarti einamieji reikalai. Buvo perskaityta prelato Algimanto Bartkaus Romoje padėka už piniginę paramą šv. Kazimiero kolegijoj, Romoj, už sekmingai pravestą liturginių rūbų vajų ir taip pat už paramą jam asmeniškai.

Sekantis Centro Valdybos posėdis numatytas šaukti 1996 m. kovo 23 d, Pittsburgh, PA, ir jį globos 19 kuopa.

83-sis metinis seimas / suvažiavimas įvyks 1996 m. rugpjūčio 8-11 d. Brockton, Massachusetts. Jį globos 1 kuopa.

"BLUSŲ TURGUS"

Lietuvių atletų klubas, rugsėjo 30 ir spalio 1 dienomis suruošė, taip vadinamą "Blusų turgu", kuris turėjo gan didelį pasisekimą. Turguje buvo galima nebrangiai įsigyti, nors jau ir naudotų (buvo ir naujų), bet gerame stovyje rūbų baldų ir kitų įvairių daiktų. Išalkę galėjo pasistiprinti pagamintu lietuvišku maistu, namuose keptais pyragais, atsigaiivinti skania kava.

Turgus gerai pavyko, nes "besiblusinėjančių" radosi gan daug.

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ATLIKTI IR BŪSIMIEJI DARBAI

(Atkelta iš 5 psl.)

mimus, turėjęs išeiti kartu su dokumentų rinkiniu."

Šalia tų knygų yra paruošti dar du tomai apie partizanų kovas. Vienas, paruoštas archyvo direktorės, to paties pavadinimo žurnalo redaktorės Dalios Kuodytės – apie Lietuvos partizanų kovas partizanų dokumentuose, kitas – istoriko Juozo Starkausko – apie partizanų naikinimą sovietiniuose dokumentuose. Knygos baigtos tikrinti ir renkamos. Jos irgi turi pasirodyti gal dar net šiais metais.

Istorikai dr. Nijolė Gaškaitė, Algis Kašėta ir Juozas Starkauskas ruošia dar tris tomus apie partizanų veiklą. Jie bus baigti ateinančių me-

tų pavasarį.

Taigi PLB valdybos užsimotas darbas paruošti ir išleisti Lietuvos kovų ir kančių istoriją ir taip parodyti pasauliui visas okupanto nedorybes, lietuvių tautos naikinimą bei kitas skriaudas yra tęsiamas. Lietuvoje vykdomą darbą prižiūri ir koordinuoja PLB atstovas Juozas Gaila.

Šie trys suminėti PLB darbai jau parodo, kaip plačiai užsimota įvykdyti labai svarbius, Lietuvai ir išeivijai reikalingus projektus.

PLB valdyba nesikiša į KV reikalus, o kviečia visas Kraštų Bendruomenes bendram darbui. PLB valdyba neprarado autoriteto, kaip

pakalbėjo vienas bendruomenininkas, neapsilenkia ir su kompetencijomis. PLB valdybos rūpestis – visų kraštų Bendruomenių svarbiosios problemos. Ji kiek įmanoma ir rūpinasi, kad LB tikslai būtų sėkmingai įgyvendinami.

Linkėtina PLB ištvermės, nors ir jautų pikta kritiką, kurią paprastai skleidžia tie, kurie mažiausiai rūpinasi už Lietuvos ribų gyvenančių tėvynainių ateitimi.

~*~

Filmų aktorius Gregory Peck buvo išrinktas Katalikų žiniasklaidos organizacijos priimti šių metų pasižymėjimo premiją. Ją įteiks Los Angeles kardinolas Roger Mahoney.

NAUJA MOKSLINĖ KNYGA

Rugsėjo 15 dieną spaudoje pasirodė nauja medicinos knyga "Cytology: diagnostic principles and clinical

correlates". Jos autorius yra dr. Saulius Edmundas Cibas, kolaboruojant dr. B. Ducatman. Knygą dr. Cibas dedikavo savo mirusiam tėvui inž. Edmundui Cibui.

Dr. Cibas yra baigęs Harvard College ir Harvard Medicinos mokyklą, kurioje dabar profesoriauja ir yra laboratorijos direktorius Brigham and Women's Hospital Bostone. Jau kelerius metus jis vadovauja ir skaito paskaitas metiniuose Amerikos cytologų gydytojų suvažiavimuose Ritz Carlton viešbutyje, Bostone. Šiuo metu jis organizuoja internacionalinę cytologų konvenciją, kuri įvyks 1997 metais Westin viešbutyje, Bostone. Į ją suvažiuos apie tūkstantis cytologų iš visų pasaulio kraštų.

Dr. S.E. Cibui linkime ir toliau veikliai reikštis savo profesijoje.

JAA

Iš visur apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

TRUMPAI

• Libane, vadinamoj Izraelio saugumo zonoje, arabai teroristai (Izraelis kaltina Siriją ir Iraną) puolė Izraelio kareivių patrulį ir nušovė 6 kareivius.

• Irake įvyko prezidento rinkimai, kuriuose kandidatavo tik vienas – Saddam Hussein. Jis ir laimėjo. Bagdado rinkiminėj būstinėj tik vienas balsas buvo – Ne. Balsavimas buvo išgarsintas anglų kalbos radijo transliacijoje ir televizijoje.

• Spalio 15 d. Washingtone įvyko didelės juodųjų demonstracijos, kurias organizavo musulmonų juodžių vadas Farakhan. Jis palygino žydų naikinimą Hitlerio valdomoj Vokietijoje su juodųjų padėtimi Amerikoje. Į tai tuoj atsiliepė JAV žydų organizacijų veikėjai, sakydami, kad toks palyginimas yra smerktinas, veda į Amerikos rasinį skaldymą.

• Nobelio premiją už literatūrą laimėjo katalikas Šiaurės Airijos poetas Seamus Heaney, daug rašęs apie neatsisakymą ir smurtą savo tėvynėje. Heaney, 56 metų amžiaus, išleido 14 poezijos knygų, dėstė literatūrą Oxfordo ir Harvardo universitetuose.

• Kinijoje įvyko komunistų partijos 190 narių centrinio komiteto suvažiavimas, slapta svarstęs naujo penkmečio planus. Iš politbiuro buvo išmestas Bejingo miesto meras ir partijos sekretorius Chen Xitong. Komitetas pertvarkė ir Centrinę karinę komisiją, gan įtakingą instituciją, kurioje vietas užėmė partijos pirmininko Jiang Zemin šalininkai. Politbiure

buvo 20 narių.

• Europos Sąjungos valstybės atidėjo bendro visoms šalims piniginių vienetų įvedimą. Daug rūpesčių kelia nemažėjantis bedarbių skaičius. Daugiausia bedarbių turi Ispanija, po jos: Suomija, Airija ir Prancūzija. Mažiausiai bedarbių yra Liuksemburge, toliau eina Austrija, Olandija, Danija. Europos sąjungos finansų ministrai nutarė bendrą valiutą įvesti sausio 1 d., 1999 m.

• Buvusios Jugoslavijos Makedonijos valstybės prezidentas Kiro Gligorov, 78 m. buvo sunkiai sužeistas atentate. Prasidėjo varžybos dėl prezidento vietos.

• Albanijoje įsigaliojo įstatymai, kurie draudžia buvusiems aukštiems komunistų veikėjams (politbiuro, centro komiteto ir net seimo nariams) būti kandidatais į parlamentą. Rinkimai bus 1996 m. balandžio mėn., o po metų bus renkamas ir prezidentas. Draudimas galioja iki 2002 m.

• Rusijoje į Dumą kandidatuoja populiarius buvęs generolas Alexander Lebed, buvęs jaunystėje boksininkas, dalyvavęs Afganistano kare. Jis jau pagarsėjo prezidento Jelcino kritikavimu, kad tas negina rusų teisių kaimyninėse šalyse. Paklaustas užsienio žurnalistų apie nepriklausomas valstybes, buvusias Sovietų Sąjungos respublikas, gen. Lebed atsakė: "Nepriklausomos? Tereikia tik užsukti dujų čiaupus ir jūs greit pamatytumėt, kokios jos nepriklausomos. Ekonominės Jelcino reformos pavers Rusiją, mano tėvynę, į kolonialinių galybių sąvartyną", pasakė generolas.

Vladas Vijeikis VILTIES DRAUGIJAI

*Gerbiamieji, didžiai dėkingas už pakvietimą
dalyvauti Dirvos sukaktuvėse Mano draugas
Florijonas šiek tiek išžeidęs,
kad nebuvo pakviestas. Tikisi, kad 100 metų
sukaktuvėse nebus aplenktas.*

O aš dalyvausiu dvasioje. Tegyvuoja DIRVA!

Ol. Vijeikis

PLATŪS VANDENYS

Vladas Vijeikis

Išeivijos lietuviai visados labai troško pakliūti į Amerikos radiją, televiziją, laikraščius. Tą veiksmą populiariai vadino "išėjimas į didelius vandenis". Labai plačiai buvo išeita į tuos vandenis Lietuvos nepriklausomybės atbudimo laiku. Beveik kasdien per televiziją matydavai lituanus, kovojančius dėl laisvės. Brutalus sovietiniai užpuolimai taip pat buvo plačiai rodomi. Lietuvių vardas nuskambėjo ne tik per Ameriką, bet ir per visą pasaulį. Ir taip buvo malonu pasakyti amerikiečiui: "Aš esu lietuvis".

Štai ir vėl išplaukėme į plačius vandenis. Populiari televizijos programa "60 minučių" paskyrė nemažai laiko Lietuvai. Šį kartą Lietuvą garsino mafijozai. Pasak "60 minučių", Lietuvos mafijozai susikovė su rusų mafijozais. Ne dėl laisvės, ne dėl teritorijos pasidalinimo. Šį kartą kautynės vyko dėl atominių bombų gaminimo medžiagų. Bravo mūsiškiai mafijozai! Nebeužiima automobiliais, ginklais. Perėjo į rimtus milijonų vertės "šmugelius". Žaidimas, nors ir pavojingas,

bet įdomesnis. Tose varžybose keletas mafijozų paklojo gyvybes. Dideli dalykai reikalauja aukų. Į tą visą reikalą įveltas bankas. "60 minučių" teigia, kad už viso to slepiasi valdžios pareigūnai. Rusijos, taip pat ir Lietuvos.

Tuo reikalu susidomėjo tarptautinė policija "Interpol". Taigi išplaukėme į labai plačius vandenis. Labai buvo nesmagu matyti Vilniaus vaizdo priekyje "60 minučių" žurnalistą, pasakojantį apie Lietuvos mafijozų veiklą.

O gal sutikti su amerikiečių populiariu posakiu: "Nesvarbu, kaip apie tave rašo, svarbu, kad rašo"? O čia ir rašo, ir rodo.

Televizijoje buvo parodytas ir tas pareigūnas, kuris išaiškino šią tarptautinę vągystę. Nespėjau įsidėmėti jo pavardės (jo pavardė – Rinkevičius, red. past.). Bet manau, kad tai drąsus vyras. Kada įvelta ne tik mafija, bet ir valdžios žmonės, reikia daug drąsos iškelti tuos nusikaltimus.

Tai sukelia daug vilčių. Yra ir mafijos priešų. Tikrų kovotojų.

★★★★★

PAGERBIMAS

Vladas Vijeikis

Per pusimtį metų mes labai troškome tikros nepriklausomos Lietuvos atstovo. Tiesa, turėjome ambasadorius, konsulus, bet jie lyg ir nebuvo tikri. Nors vis tiek juos labai gerbėme. Kaip ten bebūtų, jie atstovavo Lietuvai, nors ji ir beteisė, sovietų pavergta.

Dabar girdime, kad bus pagerbtas dabartinės Lietuvos ambasadorius. Bet kadangi šis asmuo yra palikuonis komunistų partijos valdovų, kurie dabar valdo Lietuvą, tad asmeninis pagerbimas labai keistas. Žinoma, pagerbime bus lankytojų. Pirmiausia atvyks tie, kurie gavo ordinus ir medalius. Ta proga gerai juos nusišveite. O šiaip publika ateis pagerbti ne asmenį, bet užimamas pareigas. Kas Washingtonė besėdėtų, yra Lietuvos atstovas. Bet ką tas atstovas nuveikė? Tiesa, jis labai ieškojo populiarumo, bet lietuvių, o ypač žemaitių, sunku įtikinti. Kas liečia diplomatine veiklą. Daug padaryta? Labai daug susitikimų su Amerikos biurokratais, daug pusryčių, vakarienų, daug kalbų, kalbėlių. Visa ta veiklą rūpestin-

gai registruoja ambasados tarnautojai ir uoliai praneša per radiją. Bet neteko išgirsti nieko gero Lietuvos labui.

Taigi, bus pagerbimas. Bet atrodo, kad bus gerbiama asmens padėtis, bet ne asmuo. Kaip ten bebūtų, išeivijai nėra priimtina buvusių komunistų partija (LDDP) ir jos nariai. Su kiekvienu iš jų prisimenama kraupūs įvykiai jų valdymo metu. Daugumai išeivijos pagerbiama asmuo labai įkyrėjo savo komunistinio stiliaus demagogija. Tad iš tikrųjų bus gerbiama pareigos. Kas bebūtų Washingtonė, jie yra lyg simbolis nepriklausomos Lietuvos.

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai auکوjo:

Lapšienė J., Dedham	5.00
Avižonis G., Lebanon	5.00
Karalius V., Baltimore	5.00
Pupininkas J., St Pete B.	10.00
Miklius V.B. St. Pete	20.00
Tamulionis R., Beverly H.	20.00
Ūsas V., Kalamazoo	5.00
Kačinskas V., Sawyer	10.00
Mažeika V., Park Ridge	100.00
Šapalas P., Lemont	10.00
Griniūtė L., Melrose Pk.	25.00
Bacevičius S., Corona Del Mar	15.00
Petrini E., Jackson	20.00
Mažosios Lietuvos	
Rezistencinis Sąjūdis	50.00
Lietuvių Karių Veteranų	
Sąjūdis Cleveland	50.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

LAIŠKAS "DIRVAI"

Skačiau "Dirvoje" atspausdintą pageidavimą autoritetingai apsvastyti, kokių lietuvišku terminu būtų tiksliausiai išreiškiamas angliškasis *media*, kuris lietuviškai pradėtas vartoti kaip *žiniasklaida*.

Visus šaltinius žinių, spausdinamų popieriuje ir perduodamų per radiją ir tolaveizorių (grynas žemaitiškas žodis!), ir kokiais bebūtų kitais būdais – vienu vieninteliu lietuvišku žodžiu angliškąjį *media* išverstume lietuviškai *žinią*.

Juk, pavyzdžiui, visus žmones, kokios spalvos ir rasės jie bebūtų (juodos, baltos ar geltonos), vadiname vieninteliu žodžiu *žmonija*. Taip lygiai ir visus gyvus sutvėrimus (įskaitant ir žmones) žodžiu *gyvūnija*.

Tuo pačiu principu sudaryti vardai – Vokietija, Rusija, Lenkija, Latvija, Estija, tačiau deja, kaip žemaitis, "diskriminuojų" lietuvių ir jungiu visus savo tautiečius į vieną cėlą, na, žinoma, *didelę Žemaitiją*... Nėra taisyklės be išimties...

Jūsų pagarbiu sprendimui

Širdingai "DIRVOS" skaitytojas A. Bliudakis

CLEVELANDE ir apylinkėse

ATSUKITE LAIKRODŽIUS

Sekmadienį, spalio 29 d., Ohio grįžta į JAV Standartinį laiką (Eastern Standard Time). Šeštadienį vakare atsukite savo laikrodžius vieną valandą atgal, o sekmadienį rytą galėsite nusenūsti valandą ilgiau.

Ger.J.

★

• JAV Lietuvių Bendruomenės XIV Tarybos sesijos suvažiavime, vykusiame spalio 14-15 d. Floridoje, dalyvavo clevelandiečiai J. Ardys, I. Bublienė, A. Čepulis ir D. Puškorienė.

• Sekmadienį, spalio 29-tą d., šv. Kazimiero lit. mokykla ruošia apsilankymą Visų Šventųjų kapinėse Vėlinių proga. Bus aplankyti prez. A. Smetonos bei dalyvių mirusiųjų šeimos narių kapai. Šeimos prašomos susirinkti 4 val. p.p. su žvakėmis bei gė-

lėmis ties kryžiumi. Visa lietuvių visuomenė kviečiama dalyvauti ir kartu pagerbti mirusiuosius pagal lietuviškus Vėlinių papročius.

Jei būtų klausimų, skambinkite Vitai Aukštuolienei: 646-0352

• Ohio Lietuvių gydytojų draugija turės metinį susirinkimą ir pietus sekmadienį, spalio 29 d., 1 val. p.p., Lietuvių Namuose.

39-oji D-jos kultūrinė premija tenka rašytojai ir žurnalistei Aurelijai Balašaitienei. Visuomenė kviečiama dalyvauti. Apie dalyvavimą prašome pranešti dr. Dainiui Degėsiui iki spalio 25 d. Tel. 289-4466.

• Š.m. rugsėjo 23 d. mirė Kazimieras Baltrukonis, sulaukęs 92 metų. Lietuvoje buvęs gimnazijos mokytojas, į Ameriką atvyko 1946 metais. Liko 3 jo sūnūs, 5 vaikaičiai ir 3 provaikaičiai.

PLAUKIMO PIRMENYBIŲ VIETA PAKEISTA

Pranešame, kad 1995 m. Š. Amerikos Baltiečių ir Lietuvių Plaukimo Pirmenybių, įvyksiančių 1995 m. lapkričio 5 d., sekmadienį, Toronte, vieta yra pakeista. Nauja vieta yra: McCormick Recreation Centre, 66 Sheridan Ave., Toronto, Ont.

(Dundas St. W. ir Dufferin St. aplinkoje). Tel. 416-392-0742.

[važiavimas iš Dundas St. W.

Sena vieta buvo Trinity Recreation Centre.

Visa kita informacija lieka nepakeista.

Varžybų pradžia – 9:00 val. ryto. Registracija – nuo 8:30 v.r. Primename, kad dalyvių registracija atliekama iki š.m. lapkričio 1 d. pas varžybų vadovę Mrs. Mai Kreem, 618 Davenport Rd., Toronto, Ont. M6P 1K9, Canada. Telefonas ir faksas: 416-924-6028.

Lietuviams registruotis ar informacijas gauti galima ir pas Iloną Smalenskiene, 248 Keele St., Toronto, Ont. M6P 2K3, Canada. Tel.: 416-769-7040. Ilona yra ŠALFASS-gos Plaukimo Kto narė Toronte ir koordinuoja lietuvių dalyvavimą šiose varžybose.

ŠALFASS-gos
CENTRO VALDYBA

PRISTATYTI KANDIDATAI ŽURNALISTO PREMIJAI

Lietuvių fondo skirtos 1995 m. žurnalisto premijos kandidatų pristatymas susilaukė didelio pasisekimo. Premijos skyrimo komisijai iki duotos datos pristatyti 13 kandidatų (pagal alfabetą): Aurelija Balašaitienė, Danutė Bindokienė, Vilius Bražėnas, dr. Anicetas Bundonis, dr. Romualdas Kriaučiūnas, Ramunė Kubiliūtė, Ignas Medziukas Karolis Milkovaitis, Jonas Pabedinskas, Algirdas Pužauskas, Irena Regienė, Vincas Šalčiūnas, Aldona Zailskaitė, Viktorija Zaka-

Lavender International, recycling of shoes and clothing.

We export used shoes and clothing by container load or less grade "A" top quality, including jeans and sneakers, sales by pound.
MIKE 215-673 1004

HOUSE FOR SALE

Euclid, brick bungalow, one owner, 4 bedrooms (4th unfinished), 1st fl. full bath, 1/2 bath on 2nd, bsmt recroom with wet bar, detached 2 car garage, stone patio, deep back yard, gardeners delight. Violation free. No agents
\$78,000 Call 261-8190

Clevelando Lietuvių dienos šventėje susitiko dainos draugai – čiurlioniečiai su dainavietėmis. Iš k.: Mečys Aukštuolis, Vanda Aleknienė, Aleksas Liutkus ir Danguolė Ilginytė.

V. Bacevičiaus nuotr.

rienė.

Nors bus tik vienas 1995 m. žurnalisto premijos laureatas, tačiau kiekvieno kandidato pristatymas premijai yra jo ar jos žurnalistinio darbo įvertinimas.

Lietuvių fondo \$1,000 premijos įteikimas bus JAV LB Kultūros tarybos premijų šventėje, š.m. lapkričio 5 dieną, sekmadienį, 3 val. p.p. Jaunimo centre, Chicagoje.

NUTRAUKS DRAUDIMĄ

USA TODAY praneša, kad Allstate draudimo b-vė numato nutraukti draudimą – 1600 condo sąjungų ir butų junginių Pietinėje Floridoje. Tokiu būdu norima sumažinti b-vei audrų daromus nuostolius. Anot Allstate pareigūnų, komerciniai pastatų draudimai bus sustabdyti – Dade, Broward ir Palm Beach apskrityse 1996 m. pabaigoje.

GRIPO NEPASTOVUMAS

Po poros savaitžių nuo gripo sezono pradžios sveikatos žinovai sako, kad sunku yra numatyti, kokia bus epidemija. Iš pernykščių metų patyrimo reiktų spėti, kad kai kuriuose miestuose tas sezonas bus labai grubus.

Gripas praėjusią žiemą nusiaubė Rytinį JAV pakraštį, nors kitur krašte jis buvo švelnus. Nors visi virusai pakeliavo į Vakarus, tačiau

Houston ir Viduriniai vakarai nedaug nukentėjo.

Dėl švelnių gripo pasireiškimų pernai šią žiemą galime sulaukti atšiaurios epidemijos, nes pernai žmonės nesirgo gripo virusu ir neišugdė savyje imuniteto.

Sunku spėti, kokia bus epidemija. Kiekvienas sezonas yra vis kitoks – virusai išdarinėja pagal savo įgeidžius. Ligų kontrolės centrai (CDC) nuo spalio pradžios atidžiai seka gripą.

CDC skiepų gamintojams pranešė, kad šiemet laukiamos dvi A-tipo gripo padermės ir viena B-tipo.

Skiepijimo kampanija jau prasidėjo įstaigose, klinikoje, prekyvietėse bei vaistinėse. Spėjama, kad apie 60 milijonų asmenų bus didelio pavojaus kategorijoje ir jie turėtų būtinai skiepytis.

Anot CDC statistikų:

*Kasmet apie 20,000 asmenų Amerikoje miršta nuo gripo arba jo pasekmių.

* Susirgimai gripu yra labai pavojingi senoliams, kuriems nuo 80% iki 90% jis baigiasi mirtimi.

* Gripas taip pat yra pavojingas vaikams, sergantiems astma, ir asmenims su širdies bei kvėpavimo negalavimais.

Sulietuvinta iš USA TODAY.
Ger.J.

Clevelando Lietuvių dienų dalyviai klausosi "Dainavos" ansamblio koncerto.

V. Bacevičiaus nuotr.

LINAS VYŠNIONIS Advokatas

Telefonas (216) 383-0225

24400 Highland Road, Suite 9 • Richmond Hts, OH 44143

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą pristatomi į namus. Skubiems siuntiniams - AIR CARGO. Komercinės siuntos pagal susitarimą. MAISTO SIUNTINIAI nuo \$29.- iki \$98.-

Aukštos kokybės maisto produktai

Pageidaujant prisiųsime smulkia informaciją.

Rūta Degutienė, 28262 Chardon Rd.
Willoughby Hills, OH 44092
Tel. 216-943-4662

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.
Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available – worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO E. EUROPE

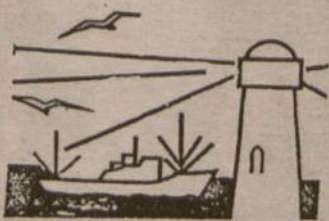
passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

DIRVA

Sveikinimas "DIRVAI"

Nuo Žalgirio kovos laikų Prūsų Lietuvoje iki Trijų Kryžių kalno Prisikėlimo dramos Vilniuje lietuvių tauta suklojo didžias aukas ant laisvės aukuro.

Nebojusi mirties kovoje už laisvę ir ją iškovojusi sekusius šimtmečius, deja, stokojo tautinio sąmoningumo valstybinio gyvenimo pagrinduose (kaip ir šiandien stokoja). Tai ir buvo jos likiminių nelaimių pradžia.

Sveikiname "DIRVA", per 80 metų stačią tautinį sąmoningumą aukščiau kitų vertybių. Stiprybės ir geriausios sėkmės "DIRVAI" šiame kelyje.

Algis A. Regis
Mažosios Lietuvos Rezistencinis sąjūdis.

Lietuvių Bendruomenės Clevelando apylinkės valdyba sveikina "Dirvą", sulaukusią garbingo 80 metų jubiliejaus.

Linkime, kad "Dirva" dar ilgai gyvuotų, kad nuolatos atsirastų pakankamai artojų jai purenti ir tautinio sąmoningumo sėklas sėti.

Gerbiami "DIRVOS" LEIDĖJAI IR REDAKCIJA,

Ačiū už pakvietimą dalyvauti "Dirvos" savaitraščio 80-mečio minėjime. Tačiau dėl tolumo atstumo ir kitų įsipareigojimų negalėsiu būti šios garbingos laikraščio sukakties puotoje.

Todėl čia bent keliais sakiniiais noriu Jus visus pasveikinti ir kartu su Jumis pasidžiaugti savaitraščio 80-mečiu. Aš kiek daugiau negu pusę šio laikotarpio esu ne tik "Dirvos" skaitytojas, bet ir jos bendradarbis. Atsimenu tuos gerus laikus, kuomet Chicagoje turėjome net "Dirvos" bendradarbių klubą, kuriam aš priklausiau. Dažnai kas savaitę rašiniiais ir nuotraukomis tekdavo pasirodyti "Dirvos" puslapiuose.

Kuomet Jūs visi, kartu su gausiais Clevelando bei kitų apylinkių lietuviais, spalio 22 d. švęsite šią garbingą sukaktį, aš bent mintimis būsiu Jūsų tarpe. Linkiu kuo geriausios sėkmės ne tik "Vilties" draugijai, bet ir redakcijai, o ypatingai geros sveikatos vyr. redaktoriui dr. Anicetui Bundoniui.

Visų pastangomis ir rūpesčiais puoselėjamam tautinės minties lietuvių laikraščiui "Dirva" linkiu sulaukti bent 100 metų!

Jūsų bendradarbis Edvardas Šulaitis

Pasveikinimas "Dirvai"

Amerikos lietuvių Taryba nuoširdžiai sveikina "Dirvos" redakciją, bendradarbius ir leidėjus 80-ties metų sukakties proga!

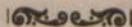
Tegul ir toliau taip ištvėringai būna skelbiamas tautinės minties žodis Amerikos lietuviams!

Ilgiausių Metų!
G. J. Lazauskas

BALFAS – GYVOJI AMERIKOS LIETUVA

Balfo artimo meilės kelias labai šakotas, vis su ašara keliaujantis, paskiau gavėjo trumpos valandėlės šypseną papuoštas. Kas savaitę daug laišku ir prašymų iš Lietuvos. Kas savaitę daug įvairių gėrybių į Lietuvą. Parma visokeriopa. Viskas patikrinama ir patvirtinama, kad gautų reikalingieji. Atskaitomybė patikslina, kad varguolio dalimi nepasinaudotų "piktieji". Našlaitėliui reikia batukų, kad galėtų į mokyklą eiti. Jei centro sandėlyje nėra to dydžio, siunčiami pinigai, ar skiriama iš Kaune Tremtinių sąjungos esamų atsargų. Seneliui tremtiniui reikia mokėti už elektrą, šilumą, jis ligonis, reikia mokėti už vaistus, Balfas sumoka. O tas Balfas – tai mes, visi geros valios ir širdies aukotojai. Duokim gyvą ranką gyvam broliui sesei Lietuvoje. 50 metų bėrėme centus į vieną aruodą, aukodami Balfui, gelbėdami lietuvių visame pasaulyje gyvenančius, ta pačia dvasia ženkime į Deimantinę sukaktį.

Vyt. Kasniūnas

PASKIRTOS KULTŪROS DARBUOTOJŲ PREMIJOS

KLB Kultūros tarybos pirmininkė Alė Kėželienė praneša, kad jau paskirtos šiuolaikinės Kultūros tarybos atgaivintos kultūrinės premijos: žurnalistikos Danutei Bindokienei, meno – Ramojui Mozoliauskui ir muzikos premija padalinta Dariui Polikaičiui, Ritai Kliorienei ir Chicago lietuvių operai.

Šalia šių premijų garbės laureatais buvo išrinkti Stasys Baras, Algirdas Brazys, Danutė Stankaitytė, Aldona Stempuzienė ir Jonas Vaznelis.

Premijos bus išdalintos Chicago Jaunimo centre lapkričio 5 d. 3 val. Premijų mecenatas – Lietuvių fondas.

AKVARELĖS IR GOBELENO PARODA

Giedros korporacija spalio 29 d. nuo 11 val. ryto iki 2 val. popiet Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje

AKVARELĖS IR GOBELENO PARODA

"Dirvos" redaktoriui dr. Anicetui Bundoniui, "Dirvos" 80-mečio minėjimo dalyviams

Gerbiamas redaktoriau,

Lietuvių tautininkų sąjungos vardu nuoširdžiai sveikinu Jūsų redaguojamą "Dirvą" 80-ties metų sukakties proga.

Mūsų mylimam laikraščiui linkiu daug ištikimų skaitytojų ir ilgo amžiaus, o visiems "Dirvos" artojams bei rėmėjams – kuo geriausios sėkmės ir įkvėpimo, kad jų puoselėjami lietuviybės, tautiškumo daigai augtų ir bujotų.

Dėkojame už Jūsų dėmesį ir prielankumą Lietuvių tautininkų sąjungai. Ir šiandien mes su Jumis.

Rimantas Smetona
Lietuvių tautininkų sąjungos pirmininkas

1995 m. spalio 20 d.
Vilnius

Vilties draugijai

Gerbiamieji,

Dirvos 80-mečio sukakties minėjimo proga LKVS-gos "RAMOVĖ" Clevelando skyriaus valdyba siunčiame 50 dolerių auką ir linkime kuo geriausių pasisekimų.

Su geriausiais linkėjimais

Vincas Čečys
Skyriaus išdininkas

Gerb. Redaktoriau,

Sveikiname Jus, o taip pat ir visus "Dirvos" skaitytojus, rėmėjus ir puoselėtojus su 80-ties metų garbingu jubiliejumi.

Jūsų nuoširdaus darbo dėka "Dirvos" laikraštis įdomus, patrauklus ir mielai skaitomas ne tik Amerikos lietuvių tarpe, bet jis laukiamas ir Lietuvoje.

Kol gyvuos lietuviška "Dirva", bus gyva ir lietuviška dvasia. Tad jubiliejaus proga priimkite nuoširdžiausius linkėjimus.

Geriausios kloties visiems "Dirvos" leidėjams, rėmėjams ir visiems skaitytojams ir Jums asmeniškai.

Aldona ir Vytautas Kuliai

Kaunas.

rengia menininkės iš Lietuvos Liucijos Aniūnaitės – Kryževičienės akvarelės ir gobeleno darbų parodą.

Liucija Aniūnaitė – Kryževičienė 1964 metais baigė Vilniaus dailės instituto tekstilės fakultetą. Nuo 1967 – Lietuvos dailininkų sąjungos narė, Lietuvos dailininkų

kų sąjungos tekstilės sekcijos pirmininkė. Dirba klasikinio gobeleno srityje, baticos, žakardo ir akvarelės technika.

Nuo 1965 metų dalyvauja parodose Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Lenkijoje, Rusijoje, Čekijoje, Jugoslavijoje, Vengrijoje, Italijoje, Vokietijoje, Maltoje, Meksikoje, Škotijoje. Savo parodas rengia Lietuvoje ir 1994 metais Prancūzijoje (Perigor, Thiviers, Varaignes).

Daug Liucijos Aniūnaitės–Kryževičienės kūrinių yra įsigiję Lietuvos kultūros ministerija, Lietuvos ir Rusijos muziejai. Jos darbai puošia visuomeninius interjerus Lietuvoje, jų yra privačiose kolekcijose Lenkijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Australijoje, Izraelyje, Olandijoje, JAV.

